

Lägesbild för Malmö

En sammanställning över brottsligheten inom
Malmös geografiska område

Malmö stad

Lägesbild för Malmö

En sammanställning över brottsligheten inom Malmös geografiska område

Upprättad: 2025

Version: 1.0

Ansvarig: Stadskontoret, Hållbarhetsavdelningen

Ansvarig chef: Nasrin Bigdelou

brotsforebyggande.stk@malmo.se

Produktion: Stadskontoret, Kommunikationsavdelningen

Foto: © Malmö stad (sid 1, 11, 43, 51). © Malmö stad/Apelöga (sid 49).

Innehållsförteckning

1. Inledning	4	
Ett nytt lagkrav	5	
Brottsförebyggande arbete i Malmö	5	
Fakta om Malmö kommun	7	
2. (O)trygghet och upplevda problem	8	
Upplevd otrygghet i Malmö 2023	8	
Ungdomars upplevda otrygghet	9	
Upplevda problem och ordningsstörningar i staden	10	
Näringslivets oro och utsatthet för brottslighet	10	
3. Barn och ungas utsatthet	12	
Orosanmälningar barn och unga	12	
Ungdomar i riskzon	13	
4. Polarisering och utsatta områden	16	
Desinformations- och påverkanskampanjer	16	
Allmänna sammankomster	17	
Särskilt utsatta områden i Malmö	17	
5. Kartläggning över brottsligheten	18	
Metod och avgränsningar	18	
Övergripande bild av brottsligheten	19	
De vanligast förekommande brotten i Malmö 2023	20	
Utvecklingen av anmälda livskvalitetsbrott	21	
Fokusområden	22	
Brott mot person	22	
Brott mot allmänheten och samhället	27	
Organiserad brottslighet	34	
Resultat av kartläggningen över brottsligheten	41	
Brottslighetens konsekvenser	42	
6. Fördjupad kartläggning med orsaksanalys	44	
Urval av brottsområden och genomförande	44	
Orsaksanalys som metod	45	
Orsaksanalys: Avfallsbrottslighet kopplat till organiserad brottslighet	45	
7. Sammanfattning av lägesbilden och framåtblick	50	
Källförteckning	52	
Bilaga 1. Karta över Malmös 14 geografiska delområden (GeSo)	56	

1. Inledning

Malmö stad arbetar långsiktigt och systematiskt för att skapa en trygg och inkluderande stad för alla Malmöbor. Genom ett brett spektrum av brottsförebyggande arbete, insatser och samarbeten fokuserar Malmö stad på att förebygga kriminalitet, stärka barn och ungas möjligheter och främja en levande och trygg stadsmiljö.

Malmö stad har under de senaste åren vidtagit flera olika åtgärder för att motverka kriminalitet och öka tryggheten i staden. Arbetet omfattar bland annat satsningar på ungdomsverksamhet, förebyggande insatser i skolor, samverkan med Polisen och andra myndigheter, samt olika trygghetsskapande och sociala åtgärder. Dessa insatser utgör viktiga delar i det breda brottsförebyggande arbetet som bedrivs lokalt.

Sedan 1 juli 2023 finns en ny Lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete. Enligt lagen ska kommunerna ta fram en lägesbild över brottsligheten, dess omfattning och konsekvenser. Lägesbilden ska även innehålla en analys av kartläggningen.

Föreliggande lägesbild ger en samlad och övergripande bild över hur brottsligheten i Malmö ser ut och hur den påverkar medborgarna och samhället i stort. Kartläggningen i denna lägesbild har genomförts under 2024 och baseras på statistik från 2023 samt tidigare år. Lägesbilden revideras vartannat år och ambitionen är att peka ut trender snarare än att visa på dagsaktuella siffror och uppgifter.

Vid beskrivningen av brottslighet är det viktigt att även beakta den upplevda tryggheten hos dem som bor, vistas och verkar i Malmö. Detta eftersom otrygghet och faktisk brottslighet inte alltid går hand i hand, men båda påverkar människors vardag, beteenden och upplevelser av samhället. En hög grad av otrygghet kan undergräva förtroendet för myndigheter, rättsväsendet och det offentliga rummet, och i förlängningen leda till minskat engagemang, tillit och delaktighet i det demokratiska samhället.

Ökad polarisering i samhället, desinformations- och påverkanskampanjer samt utsatta geografiska områden tas upp som faktorer som på sikt kan öka risken för brottslighet. Vidare beskrivs även barn och ungas utsatthet i Malmö, då indikatorer som orosanmälningar, skolfrånvaro och normbrytande beteende kan vara tidiga tecken på att en ung person är på väg in i kriminalitet eller själv riskerar att utsättas för brott. Syftet med att inkludera dessa aspekter är att bidra till ett bredare perspektiv och en ökad förståelse av den lokala brottsligheten i Malmö.

Kartläggningen över brottsligheten i Malmö presenterar förekomsten och utvecklingen över tid för olika brottstyper. Beskrivningen är uppdelad i tre fokusområden; Brott mot person, Brott mot allmänheten och samhället samt Organiserad brottslighet.

Därefter framställs en fördjupad kartläggning med orsaksanalys av ett utvalt brottsområde, avfallsbrottslighet, för att identifiera vilka huvudfaktorer som ligger bakom detta brott.

I nästa steg kommer den fördjupade kartläggningen med orsaksanalys vara en grund för åtgärdsplanen med riktade insatser i Malmö stads brottsförebyggande arbete. Åtgärdsplanen kommer att tas fram separat.

Ett nytt lagkrav

Lagen (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete är en del i arbetet med att stärka förutsättningarna för att nå politikens målbambitioner på nationell nivå. Dessa mål återfinns bland annat i det nationella brottsförebyggande programmet "Tillsammans mot brott".

Syftet med lagen är att säkerställa att kommunerna i större utsträckning arbetar systematiskt, effektivt och långsiktigt hållbart i det lokala brottsförebyggande arbetet.

Malmö kommun ska utifrån lagen ta fram en lägesbild över brottsligheten inom kommunens geografiska område. Lägesbilden ska enligt lagen innehålla;

1. en kartläggning av brottsligheten, dess omfattning och konsekvenser,
2. annan information av betydelse i sammanhanget, och
3. en analys av kartläggningen och informationen.

Med lägesbilden som underlag ska kommunen arbeta fram och besluta om en åtgärdsplan för vilka åtgärder som ska vidtas för att förebygga brott. Lagen specificerar inte vilka åtgärder som ska vidtas utan beskriver snarare hur kommunen ska arbeta långsiktigt för att

effektivt förebygga brott. Vidare framgår att lägesbilden och åtgärdsplanen ska revideras och följas upp minst vartannat år.

Lagen föreskriver även att varje kommun ska ha en brottsförebyggande samordningsfunktion, ett strategiskt råd samt ska verka för att samverkansöverenskommelser ingås med relevanta aktörer i det brottsförebyggande arbetet.

Brottsförebyggande arbete i Malmö

Det lokala brottsförebyggande arbetet ser olika ut i Sveriges kommuner, beroende på faktorer som till exempel kommunens storlek och lokala förutsättningar. Den nya lagen ger ett visst tolkningsutrymme för att varje kommun ska kunna anpassa implementeringen av lagen och det fortsatta arbetet utifrån den lokala problembilden samt vilka behov och resurser som finns.

I Malmö har kommunfullmäktige som mål för dess budget 2023 att Malmö stad ska verka för att öka tryggheten bland Malmöborna och för att brottsligheten ska minska i staden.

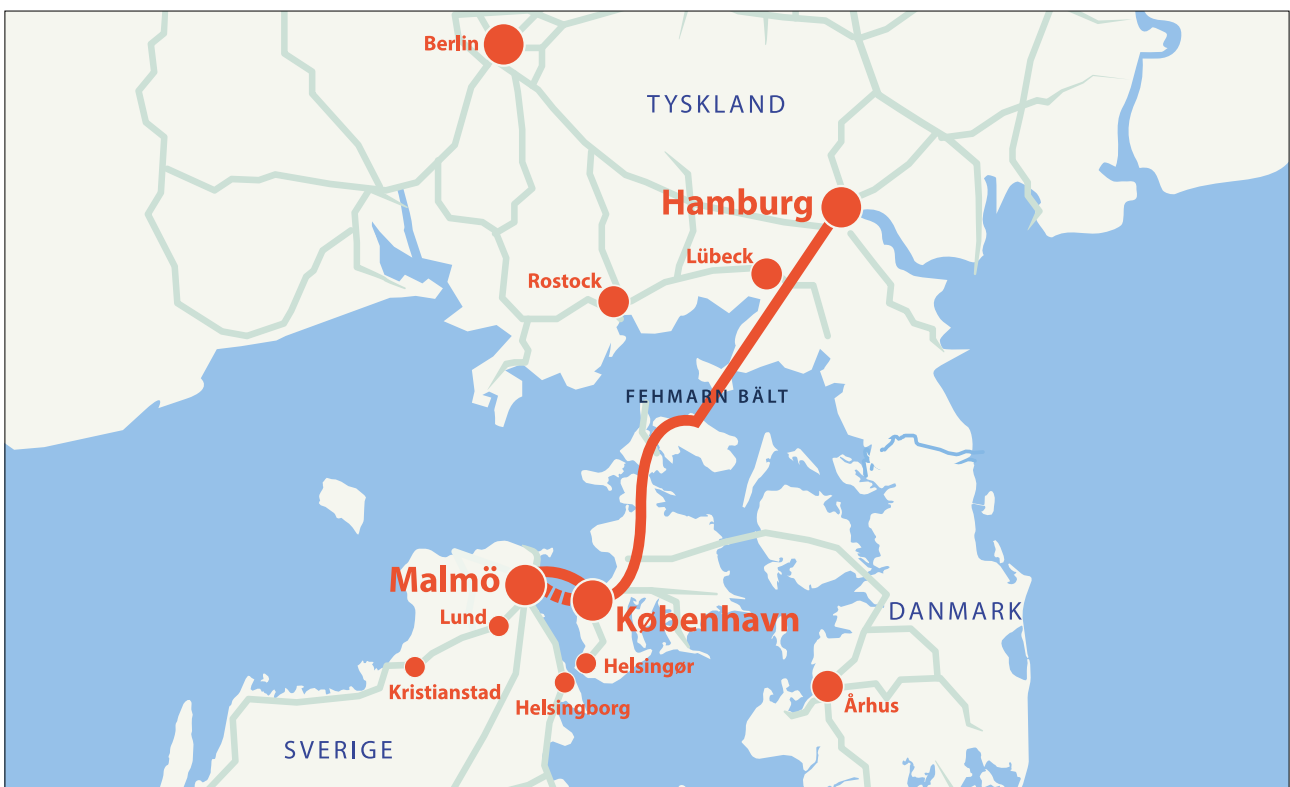
Vidare har Malmö stad och Polisområde Malmö sedan länge en etablerad och välfungerande samverkan då den första samverkansöverenskommelsen undertecknades redan 2008. Den senaste samverkansöverenskommelsen "Malmö trygg och säker stad 2023–2027" är övergripande och syftar till att kommunen och Polisen ska fördjupa och utveckla samverkan i det brottsförebyggande arbetet och gemensamt ansvara för att Malmö ska vara en trygg och säker stad att bo, vistas och verka i.

I överenskommelsen framgår även att kommunen och Polisen tillsammans ansvarar för att lägesbilder och åtgärdsplaner tas fram, vilket går i linje med Lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete.

Den nya lagen bör därför snarare ses som ett stöd och en riktning för att utveckla, förbättra och ge tyngd i det redan existerande brottsförebyggande- och trygghetsskapande arbetet i Malmö.

Karta över Öresundsregionen.

Malmö's närhet till kontinenten.

Fakta om Malmö kommun

Malmö kommun ligger i sydvästra Skåne. Med en befolkning på 362 133 invånare (31 december 2023) är Malmö den tredje största staden i Sverige och den snabbast växande storstaden.

Utifrån den senaste befolkningsprognosen väntas antalet Malmöbor öka med drygt 40 000 invånare till år 2033. Vidare har Malmö en ung befolkning, då nästan hälften av alla Malmöbor är under 35 år (48 procent).

Malmö tillhör Öresundsregionen, som är en av Nordens största och tätast befolkade storstadsregioner.

Regionen sträcker sig över Sverige och Danmark, och sammanlänkas med Öresundsbron som är belägen mellan Malmö och Köpenhamn. Det totala antalet invånare i regionen är 4,2 miljoner.

I Malmö bor människor från 187 olika länder och ungefär en tredjedel av Malmös befolkning är utlandsfödda. Det flyttar människor till och från Malmö i alla olika åldrar. Den största inflyttningen i Malmö sker i åldersgruppen 20–25 år, medan den största utflyttningen görs av personer som är 30–45 år, som framför allt utgörs av barnfamiljer.

2. (O)trygghet och upplevda problem

Trygghet är ett svårdefinierat begrepp som innefattar flera olika aspekter. Den grundläggande tryggheten kan delas upp i tre så kallade livsområden; trygghet i samhället, trygghet i hemmet och nära relationer samt trygghet i den gemensamma miljön.

Vad som skapar trygghet respektive otrygghet skiljer sig åt mellan individer och förändras under olika tidsperioder i livet. Det varierar dessutom från plats till plats och vid olika tider och situationer. I en och samma miljö kan en individ känna sig både trygg och otrygg på grund av olika faktorer.

Upplevd otrygghet i Malmö 2023

Även om Polisens trygghetsmätning från 2023 visar att Malmö är en av nio kommuner i Polisregion syd som har ett samlat index som tyder på en hög generell problemnivå, har tryggheten i Malmö ökat över tid. Malmös samlade problemindeks i Polisens trygghetsmätning ligger för 2023 på den lägsta nivån sedan mätningen började genomföras i Malmö 2007.

Vidare kan konstateras att andelen respondenter som

känner sig trygga i sitt bostadsområde vid utevistelse sen kväll har fortsatt att öka, medan andelen Malmöbor, oavsett kön, som känner sig otrygga har minskat från 33 procent 2021 till 29 procent 2023.

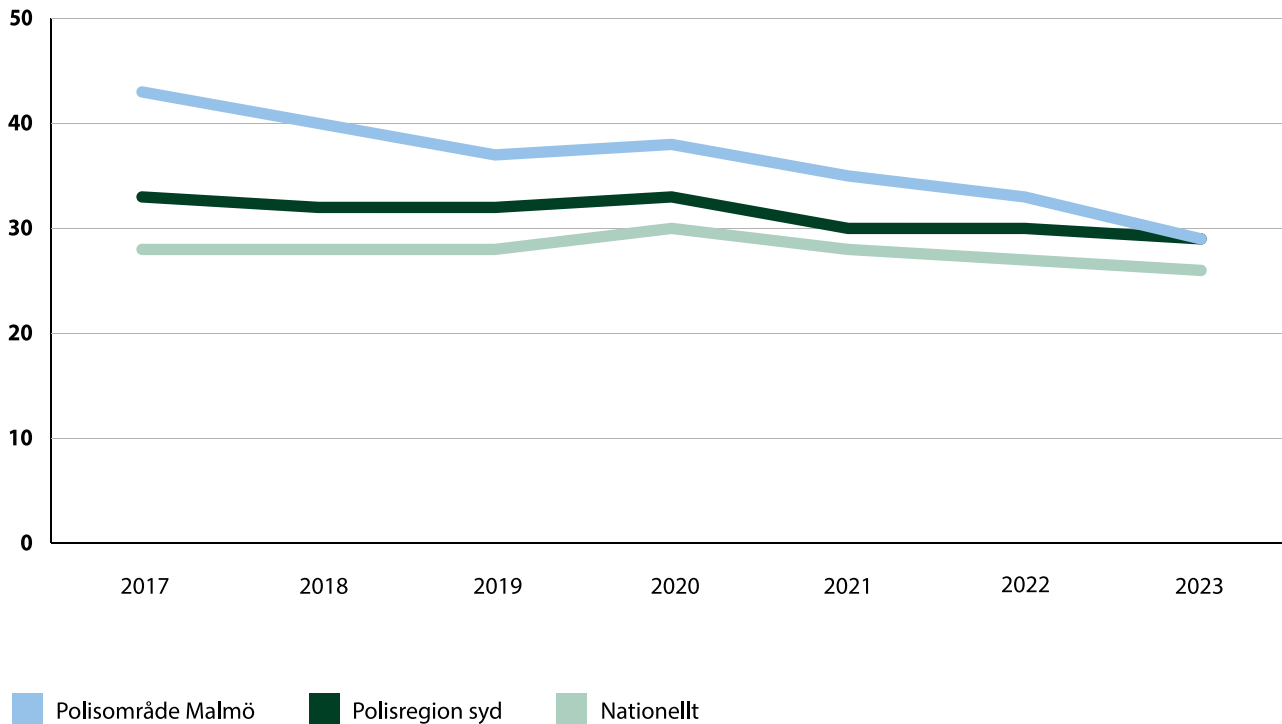
Denna minskande trend är också något som styrks av den nationella trygghetsundersökningen (NTU) som visar att otryggheten i Malmö har minskat över tid (se diagram sid 9).

Polisområde Malmö har vid tidigare mättillfällen haft högre rapporterad otrygghet än både Polisregion syd och det nationella snittet, men vid mätningen 2023 ligger Polisområde Malmö på samma nivå som Polisregion syd och endast något högre än det nationella snittet. Vid samtliga mättillfällen från 2017 uppger kvinnorna i Polisområde Malmö att de känner sig otrygga i högre utsträckning än männen.

Det finns stora skillnader i den upplevda otryggheten mellan Malmös geografiska områden. Det skiljer mer än 30 procentenheter mellan de två områden i staden som rapporterar lägst respektive högst upplevd otrygghet.

Genom att bryta ned resultatet från polisens trygghetsmätning 2023 på Malmös 14 geografiska delområden (se bilaga 1), framkommer att den upplevda otryggheten är som högst i Område 11, Hermodsdal, Almhög med flera (47 procent). Lägst nivå av upplevd otrygghet rapporterar Område 5, Bunkeflostrand, Tygelsjö by med flera (15 procent).

Andel personer som känner sig otrygga sen kväll ute i det egna bostadsområdet (2017-2023)

Andel (procent) personer som oroar sig mycket ofta/ganska ofta samt avstår från att gå ut sen kväll i det egna bostadsområdet på grund av otrygghet. Uppdelat på Polisområde Malmö, Polisregion Syd och nationellt 2017–2023. Källa: Nationella trygghetsundersökningen 2023.

Ungdomars upplevda otrygghet

Ungdomar i Malmö anger generellt en högre trygghet än andra åldersgrupper. I en elevenkät från 2023 som besvarats av ungdomar i åk 6 till åk 1 på gymnasiet framgår att ungefär 88 procent av de svarande ungdomarna i Malmö känner sig trygga i sitt bostadsområde, medan drygt 12 procent uppger att de känner sig otrygga. Fortsättningsvis framkommer att det nästintill inte finns någon skillnad generellt sett i andelen flickor och pojkar som uppger att de känner sig trygga respektive otrygga.

Det finns däremot en geografisk skillnad mellan flickor och pojkar när det gäller var i staden den högsta respektive lägsta upplevda tryggheten rapporteras. Lägst nivå av trygghet rapporterar pojkarna i Område 10, vilket inkluderar Emilstorp och Rosengårds centrum. För flickorna är i stället tryggheten som lägst i Område 12, som omfattar bland annat Lindängen och Almvik, samt i Område 9, där till exempel Möllevången och Rådmansvången ingår.

Upplevda problem och ordningsstörningar i staden

I likhet med att den upplevda otryggheten skiljer sig åt mellan stadens olika områden, upplevs även problem och ordningsstörningar på varierande sätt utifrån geografin.

I Polisens trygghetsmätning 2023 framgår att några områden i Malmö har problem medan andra områden tyder på närmast obefintliga störningar. Det är framför allt områden i centrala Malmö som är hårdast drabbade av problem och ordningsstörningar, vilket även tidigare trygghetsmätningar visat. I dessa områden uppger respondenterna i högre utsträckning att de upplevt fler än ett problem i sitt bostadsområde samt varit utsatta för minst ett mångdbrott (till exempel stöld och skadegörelse) under de senaste 12 månaderna.

De problem som är koncentrerade till Malmö centrum och som når höga problemnivåer, trots en viss minskning jämfört med tidigare år är; narkotikapåverkade personer utomhus, berusade personer utomhus och ungdomsgång som bråkar och stör ordningen.

Även trafikrelaterade ordningsstörningar uppvisar höga problemnivåer i stora delar av centrala Malmö, men det är framför allt i Västra hamnen och runt Möllervången som dessa problem statistiskt sticker ut.

Skadegörelse och främst nedskräpning är fortsatt påtagliga problem i stora delar av kommunen, framför allt i de mest centrala delarna, men även i delar av Kirseberg, Seved, Rosengård, Lindängen, Holma och Kroksbäck.

Näringslivets oro och utsatthet för brottslighet

Ett starkt och tryggt företagsklimat är en förutsättning för en hållbar ekonomisk utveckling. Det skapar arbetstillfällen, främjar innovation och bidrar till sund konkurrens.

Men företagsklimatet påverkas negativt av brottslighet och oro för att utsättas för brott. Det berör inte bara

individen eller företaget, utan kan få negativa konsekvenser för näringslivet och samhället i stort. Tilliten kan riskera att minskas till brottsbekämpande myndigheter och medborgare sinsemellan.

Enligt en kartläggning från Svenskt Näringsliv uppger nästan hälften av alla företag i Sverige att de varit utsatta för brott under 2023, varav flera vid upprepade tillfällen. Det handlar framför allt om olika typer av livskvalitetsbrott som till exempel stöld, skadegörelse, ringa stöld och inbrott. Vart tionde företag rapporterar dessutom att de utsatts för hot, trakasserier, rån och fysiskt våld under året. Det går även att se att skjutningar och sprängningar som sker till följd av den organiserade brottsligheten, skapar en otrygghet för såväl företagsledning som anställda inom företagen.

I kartläggningen finns vissa skillnader i brottsutsatthet mellan branscher och mellan regioner. Den bransch som sticker ut mest vad gäller störst andel brottsutsatta företag är fastighetsbranschen, följt av handel samt kultur, nöje och fritid. Det går även att se att utsattheten är större bland företag i de södra regionerna i Sverige.

Enligt Svenskt Näringsliv upplever 34 procent av företagen i Malmö under 2023, att brottslighet och otrygghet påverkar dem negativt. Vidare uppger 63 procent av företagen i Malmö att en minskad brottslighet och en ökad trygghet är den högst prioriterade frågan i kommunen för att förbättra det lokala näringslivsklimatet.

Utöver att brott kan generera oro och otrygghet för företag och anställda, medför det även stora ekonomiska kostnader. De största kostnaderna enligt kartläggningen 2023 är främst kopplade till stöldbrott, skadegörelse och inbrott. Däremot har kostnaderna som uppstår till följd av bedrägeri och cyberbrott ökat betydligt de senaste åren.

3. Barn och ungas utsatthet

Insatser på ett tidigt stadium kan förhindra en destruktiv och normbrytande utveckling för barn och unga. Det är därför av stor vikt att identifiera riskfaktorer så tidigt som möjligt för att förebygga att ett destruktivt och kriminellt beteende uppstår eller utvecklas.

Orosanmälningar barn och unga

Genom att anmäla oro för ett barn eller ungdom gör man socialtjänsten uppmärksam på en situation som eventuellt behöver åtgärdas. En orosanmälan kan vara en indikator på sårbara familjevillkor som kan medföra en destruktiv utveckling i form av ökad risk för till exempel psykisk ohälsa, missbruk och kriminalitet.

Vid kännedom eller misstanke om att barn far illa rekommenderas alla i samhället att göra en orosanmälan till socialtjänsten. Vissa yrkesgrupper har dessutom en skyldighet enligt lag att anmäla, till exempel anställda inom förskolor, skolor, socialtjänst, hälso- och sjukvård och polisen.

I Malmö registrerades totalt 14 691 orosanmälningar under 2023 avseende barn och ungdomar i ålders-

gruppen 0-17 år, där aktualiseringsorsaken är kopplat till oro för brott och kriminalitet. Diagrammet på sidan 13 visar en ökning av antalet orosanmälningar samt antalet unika individer i Malmö under de senaste åren (2021–2023). Sett till totalen av antalet inkomna orosanmälningar i Malmö är polisen en av de aktörer som gör flest orosanmälningar till socialtjänsten i Malmö.

Även Socialstyrelsens nationella kartläggning visar en ökning av antalet orosanmälningar i Sverige. Enligt Socialstyrelsen kan ökningen av orosanmälningar ha flera möjliga förklaringar, däribland att anmälningsbenägenheten fortsatt öka över tid, att barnkonventionen blev lag 2020 samt att det under de senaste åren varit ett större fokus på förebyggande arbete med barn och unga i riskzon för att till exempel hamna i kriminalitet.

Diagrammet på sidan 14 visar fördelningen av andelen aktualiseringsorsaker i Malmö 2023. Den vanligaste aktualiseringsorsaken, vilken utgör en fjärdedel av samtliga anmälningar är, "Eventuellt bristande omsorg om barn", därefter kommer "Misstänkt kriminalitet, barn och ungdom" följt av "Riskmiljö".

Trenden visar att en ökning skett vad gäller aktualiseringsorsaken "Misstänkt kriminalitet, barn och ungdom". Under 2023 inleddes en utredning i 1147 orosanmälningar där "Misstänkt kriminalitet, barn och ungdom" förelåg som aktualiseringsorsak. Detta kan jämföras med 2021 då motsvarande siffra var 747.

En orosanmälan registreras i huvudsak baserat på området där barnet/ungdomen bor. I diagrammet

Orosanmälningar i Malmö 2021-2023 kopplat till oro för brott och kriminalitet

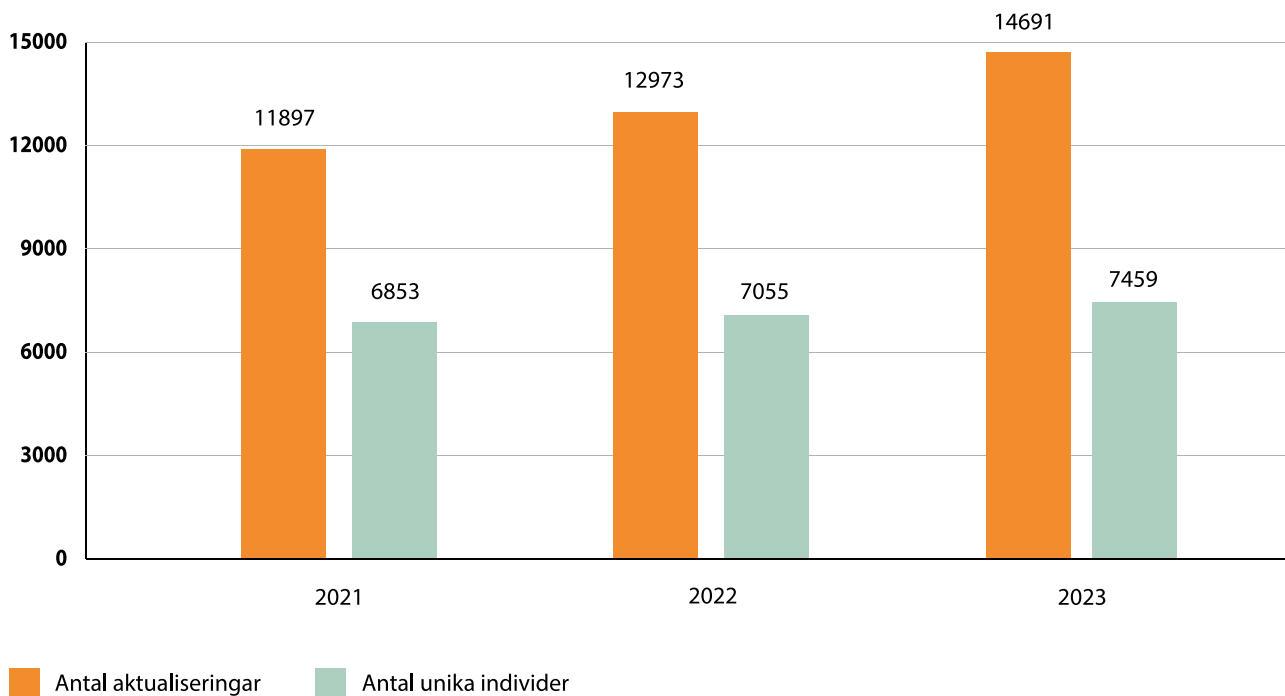

Diagram över antal aktualiseringar och unika individer i Malmö mellan 2021 och 2023 med koppling till oro för brott och kriminalitet. Källa: Socialtjänsten Malmö

på sidan 15 redovisas andelen orosanmälningar för individer 0–17 år, fördelat på Malmös 14 geografiska delområden (GeSo) mellan åren 2021–2023.

För 2023 var andelen individer som fått en orosanmälan som högst i område 2 (Kirsebergstaden, Värnhem med flera), följt av område 8 (Lorensborg, Bellevuegården med flera) och område 9 (Möllevången, Rådmansvången med flera). Området med lägst andel orosanmälningar var område 5 (Bunkeflostrand, Tygelsjö by med flera).

Att jämföra inkomna orosanmälningar områdesvis kan vara till hjälp för att förstå vissa skillnader mellan områden. Skillnaderna mellan Malmös geografiska områden kan bero på flera olika orsaker. En hög andel orosanmälningar i ett område behöver inte direkt likställas med en högre utsatthet för barn och unga. Det krävs en mer noggrann analys kring vilka bakomliggande faktorer som påverkar antalet orosanmälningar.

Ungdomar i riskzon

Det finns många olika faktorer som bidrar till att barn och ungdomar hamnar i "riskzonen" för att rekryteras till kriminella nätverk och begå olika sorters brott. Det kan bero på faktorer i barnets och ungdomens närområde, som till exempel trivsel i skolan, familjeförhållanden och ekonomiska förutsättningar samt hur det sociala umgänget ser ut.

Malmö stad har flera insatser för barn och unga med fokus på psykisk ohälsa, konflikter inom familjen, svårigheter i skolan samt brotts- och drogförebyggande stöd. Arbetet sker vanligtvis i samverkan mellan flera aktörer och i miljöer där barn och unga vistas, både i och utanför hemmet.

En riskfaktor är en omständighet som ökar sannolikheten för att problembeteenden utvecklas. Enligt en rapport från 2023 "Uppväxtvillkor för barn och unga i

Malmö” (Communities That Care), som baseras på en skolenkät gällande risk- och skyddsfaktorer, går det att se att vissa riskfaktorer för barn och unga i Malmö har ökat över tid.

En riskfaktor som ökat i hela staden vid mätningen 2023, är bristande engagemang och svag anknytning till skolan. Det innebär att barn och ungdomar inte gör sitt bästa i skolan, inte tycker att det är roligt att gå till skolan, skolkar och känner att skoluppgifterna inte är meningsfulla. Denna riskfaktor ökar sannolikheten för att utveckla problembeteenden som till exempel alkohol- och narkotikabruk, ungdomsbrottslighet och våld.

Rapporten visar även att riskfaktorn tillåtande attityder till att bära pistol/revolver, stöld, våld och skolk, har ökat i nästan alla Malmös geografiska områden sedan mätningen 2021. Resultatet visar att attityden till dessa antisociala och normbrytande beteenden håller på att förändras i hela Malmö. I flera områden är det den högsta riskfaktorn och därmed också en av de riskfaktorer som påverkar flest barn och unga negativt i Malmö.

Brottsliga handlingar

Brottsförebyggande rådet visar i en nationell skolundersökning om brott från 2023 att ungefär hälften av eleverna i årskurs 9 har begått ett brott, till exempel skadegörelse, våldsbrott, narkotikabrott eller stöldbrott, vid minst ett tillfälle under de senaste tolv månaderna. Det är ungefär lika stor andel pojkar som flickor som uppger att de har varit delaktiga i brott.

Vidare visar undersökningen att en del av de elever som har begått brott de senaste tolv månaderna själva blivit utsatta för någon form av brott tidigare. I undersökningen framkommer även att delaktighet i brott är vanligare bland elever vars föräldrar är skilda eller i familjer med låg socioekonomi.

I Malmö visar rapporten ”Uppväxtvillkor för barn och unga i Malmö” från 2023 (Communities That Care) att utförandet av brottsliga handlingar (som till exempel snatteri, drogförsäljning och stöld) har ökat sedan förra mätningen i 10 av Malmös 14 geografiska områden bland pojkar. När det gäller andelen flickor

Aktualiseringsorsaker 2023. Baserat på de 14 691 orosanmälningar med koppling till oro för brott och kriminalitet.

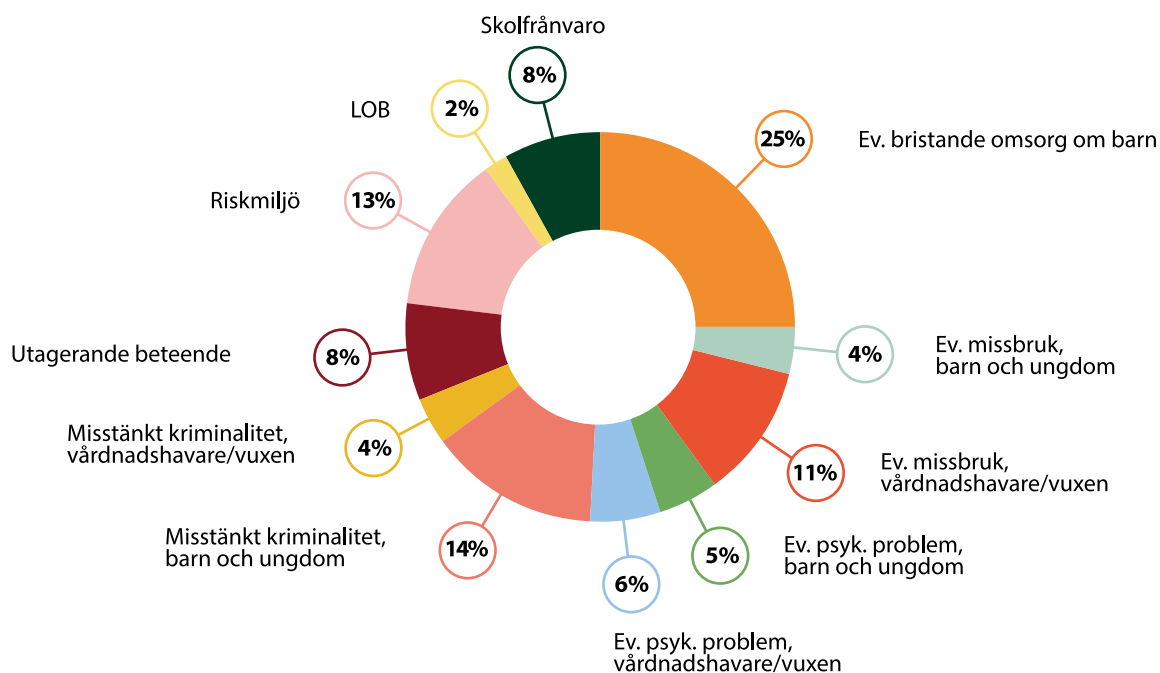

Diagram över andelen aktualiseringsorsaker i orosanmälningar 2023 med koppling till oro för brott och kriminalitet.
Källa: Socialtjänsten Malmö

Andel orosanmälningar individer (0-17 år)

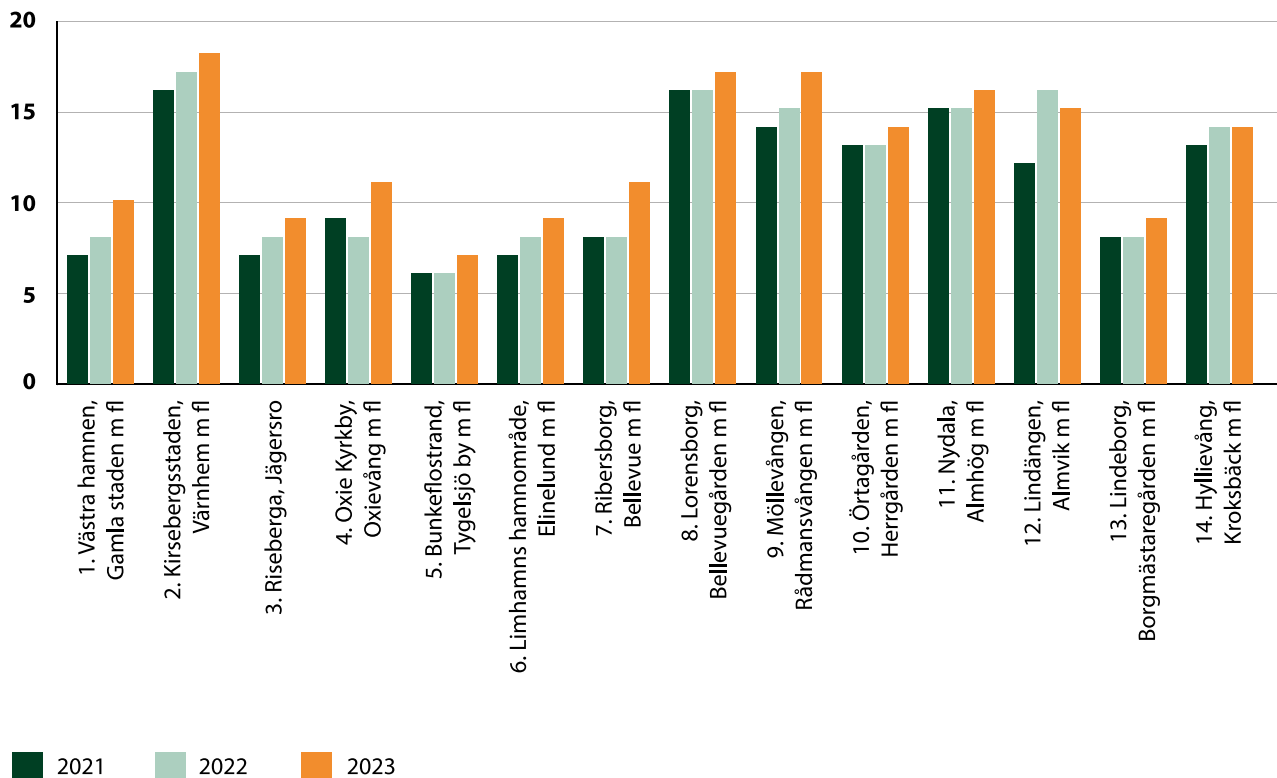

Diagram över andelen (%) individer som fått en orosanmälning med koppling till oro för brott och kriminalitet, fördelat på Malmös 14 geografiska delområden mellan år 2021 – 2023. Räknat på befolkningsstatistik från SCB.
Källa: Socialtjänsten Malmö

som begått en brottslig handling under det senaste året har det ökat i sju områden och minskat i de övriga sju. Den vanligaste brottsliga handlingen för båda könen var snatteri.

Rekrytering till kriminella nätverk

I Brottsförebyggande rådets rapport "Barn och unga i kriminella nätverk 2023" framgår att de kriminella nätverken som rekryterar barn och unga är hierarkiskt styrda där de äldsta individerna är de som styr.

Då rekrytering av nya individer ses som en potentiell risk är det de yngre individerna som får rekrytera in nya, ofta barn och unga, till de kriminella nätverken. Enligt rapporten är det vanligtvis en pojke i övre tonåren mellan 15 – 20 år som rekryterar yngre barn i åldrarna 12 – 15 år.

De flesta barn och unga som rekryteras till kriminella nätverk bor i utsatta områden. Av de intervjupersoner som deltog i Brottsförebyggande rådets undersökning uppgav hälften att de haft problem med att fullfölja grundskolan på grund av mobbning, utanförskap, bråk, koncentrationssvårigheter och skolk.

Enligt arbetsmarknads- och socialförvaltningen i Malmö sker många möten mellan ungdomar på skolgårdar efter skoltid eller på fritidsgårdar i deras närområden. Andra platser där ungdomar ofta träffas är i offentliga miljöer som arenor och torg.

Vidare uppger arbetsmarknads- och socialförvaltningen att det finns vissa platser och områden i Malmö som anses vara mer utsatta för narkotikahandel och som uppfattas vara mer otrygga för barn och ungdomar.

4. Polarisering och utsatta områden

Likt andra städer i Sverige har Malmö haft flera händelser som speglar en växande polarisering i samhället. Socioekonomiska utmaningar och en låg tillit till myndigheter, skapar en grogrund för både social oro och yttre påverkan. Desinformationskampanjer och provocativa allmänna sammankomster, såsom koranbränningar, har i flera fall förstärkt spänningar och fördjupat motsättningar, både lokalt och nationellt.

Desinformations- och påverkanskampanjer

Under de senaste åren har ett antal händelser påverkat säkerhetsläget och bilden av Sverige, både nationellt och internationellt.

Terrorhot varierar över tid, men under det senaste decenniet har hotet varit ständigt närvarande i Sverige. Idag är dessutom hotet mer komplext än tidigare. Enligt Säkerhetspolisen utgörs det främsta hotet av ensamagerande gärningspersoner och mindre grupper som framför allt kopplas till våldsbejakande islamistisk extremism och våldsbejakande högerextremism, men även till en bredare krets än så.

En stor del av den senaste tidens bedömning av terrorhotet grundar sig i de koranbränningar som skett på olika platser i Sverige i kombination med desinformationskampanjer som spridits.

Vid årsskiftet 2021/2022 inleddes det, som kom att benämnas, den största påverkanskampanjen som Sverige någonsin råkat ut för. De främsta narrativen kopplade till kampanjen handlar om omhändertaganden enligt Lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU), som grundas på felaktigheter om att socialtjänsten och andra svenska myndigheter kidnappar barn med utländsk bakgrund.

Desinformationskampanjen har påverkat socialtjänster runtom i hela Sverige, inte minst i Malmö. Även i Malmö stads sociala medier har desinformationskampanjen uppmärksammats tillsammans med konspirationsteorier och spridning av felaktig information.

Socialtjänsten i Malmö har upplevt stora konsekvenser till följd av kampanjen, bland annat i form av bristande tillit till verksamheten, vilket har försvårat det skyddande uppdraget som verksamheten har gentemot barn som far illa eller misstänks fara illa. I information från socialtjänsten har det framkommit att föräldrar och familjer som är i behov av stöd inte vågat att ta kontakt med socialtjänsten i kommunen under denna period. Flera familjer har dessutom övervägt, samt valt att lämna Sverige.

Med anledning av detta har socialtjänsten i Malmö fokuserat på att öka tilliten genom att skapa

förutsättningar för dialog med medborgare. Bland annat genom så kallade dialogsocionomer, föräldrastöd och kommunikationskanaler. Malmö stad arbetar även för att upptäcka, förstå och bemöta felaktig information om staden och dess verksamheter, både i fysiska sammanhang och på sociala medier.

Allmänna sammankomster

Spridningen av desinformation har även påverkats av senaste årens koranbränningar som ägt rum på olika platser i Sverige, däribland Malmö. I samband med dessa har starka reaktioner väckts. Det har bland annat resulterat i spridning av vilseledande och felaktig information om Sverige men också om Malmö, för att öka konflikter och splittring. Likaledes har detta gett upphov till demonstrationer och protester.

Utifrån uppgifter från polisens rättsavdelning i Malmö inkom totalt 14 ansökningar om allmänna sammankomster kopplat till koranbränningar eller som kan förbindas med sådana i Malmö, mellan 2020–2023. Sju av dessa ansökningar fick tillstånd, sex av dem avslogs och en ansökan återkallades. Det framkommer också att koranbränningar har genomförts utan att tillstånd har ansökts. Vidare kan konstateras att platserna för sammankomsterna varierat runtom i Malmö.

Särskilt utsatta områden i Malmö

Polismyndigheten använder sig av tre olika kategorier för att dela in geografiska områden som har en påtaglig problembild och där det behövs särskilda åtgärder. Kategorierna är; utsatta områden, riskområden och särskilt utsatta områden.

Det som kännetecknar dessa områden är bland annat att de har låg socioekonomisk status och att kriminella aktörer har påverkan på lokalsamhället. De kriminella aktörerna kan exempelvis använda sig av direkta påtryckningar genom hot och utpressning eller indirekta påtryckningar genom öppen droghandel, utåtagerande missnöje mot samhället eller offentliga våldshandlingar som kan skada tredje person. Boenden i dessa områden upplever ofta en otrygghet som i sin tur innebär att det

kan uppstå en rädsla för att anmäla brott eller medverka i rättsprocesser.

Enligt Polisens klassning har Malmö fem riskområden:

- **Holma**
- **Kroksbäck**
- **Bellevuegården**
- **Södra Sofielund**
- **Seved**

I utsatta områden klassas läget som allvarligt medan det i riskområden är alarmerande. Att situationen är alarmerande innebär att om det inte vidtas åtgärder i området finns en risk att området kan komma att klassas som ett särskilt utsatt område, vilket innebär att läget klassas som akut.

Gällande kategorin särskilt utsatta områden karaktäriseras dessa ofta av parallella samhällsstrukturer, hög koncentration av kriminella och extremism. I ett särskilt utsatt område förekommer även systematiska hot och våldshandlingar mot till exempel anmälare, vittnen och målsägare i området.

På grund av situationen i ett särskilt utsatt område är det svårt för polisen att fullfölja sitt uppdrag på plats och behöver därför vidta extra åtgärder som anpassning av arbetssätt eller utrustning. I dessa områden har det dessutom vanligtvis skett en normaliseringsprocess vilket innebär att varken polisen eller de boende reflekterar över situationen i området.

Enligt polisens klassning har Malmö två särskilt utsatta områden:

- **NHL som innefattar (Nydala, Hermodsdal, Lindängen)**
- **Rosengård, söder om Amiralsgatan**

5. Kartläggning över brottsligheten

I kartläggningen över brottslighet redovisas inledningsvis en övergripande bild av den totala brottsligheten i Malmö över tid samt en sammanställning av de vanligaste förekommande brotten 2023. Vidare presenteras förekomsten och brottsutvecklingen för olika brottstyper. I de fall det varit möjligt har lokal statistik ställts i relation till nationell statistik. De berörda brottstyperna är uppdelade under tre fokusområden; Brott mot person, Brott mot allmänheten och samhället samt Organiserad brottslighet.

Metod och avgränsningar

Kartläggningen i denna lägesbild har genomförts under 2024 och baseras på statistik från 2023 samt tidigare år. Det innebär att beskrivna brottsområden, händelser och information i kartläggningen kan skilja sig från hur det ser ut vid lägesbildens publicering.

Arbetet med att ta fram lägesbilden har haft utgångspunkt i den arbetsmetod som beskrivs i Brottsförebyggande rådets (Brå) handbok ”Kartläggning och lägesbild i lokalt brottsförebyggande arbete”. Likaså utgår urvalet av informationskällor från

samma metod och bygger på både statistik, skriftligt material och muntliga uppgifter.

Det finns en risk att urvalet av informationskällor medför en begränsad bild och förståelse av brottsligheten och dess utmaningar. Lägesbilden bygger på den statistik och information som inkommit samt varit tillgänglig vid tidpunkten för arbetet.

Eftersom lägesbilden ska uppdateras minst vartannat år finns möjlighet att i framtida kartläggningar komplettera med ytterligare data och brottsområden, i syfte att göra lägesbilden mer heltäckande och träffsäker.

Kartläggningen av brottsområden utgår i huvudsak från statistik över anmälda brott. För vissa brottsområden har uppgifter inhämtats direkt från Polisområde Malmö. Även Brottsförebyggande rådets (Brå) kriminalstatistik har använts, vilken omfattar samtliga händelser som anmälts och registrerats som brott hos Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Tullverket och Ekobrottsmyndigheten.

Statistik över anmälda brott speglar endast de händelser som har rapporterats till myndigheterna och ger därmed inte en fullständig bild av den faktiska brottsligheten. Siffrorna påverkas även av faktorer som mörkertal, anmälningsbenägenhet, myndigheternas prioriteringar samt eventuella lagändringar.

Utöver anmälningsstatistik har även annan relevant information samt underlag och uppgifter inhämtats

både lokalt och nationellt för att i viss mån komplettera bilden av anmälda brott.

Mörkertal varierar mellan olika brottstyper och syftar på de brott som inte anmäls eller upptäcks, och därmed inte registreras i den officiella statistiken. Exempelvis anmäls våld i nära relationer generellt i lägre utsträckning än egendomsbrott som stöld. Flera faktorer påverkar om ett brott anmäls, såsom offrets relation till gärningspersonen, hur allvarligt brottet upplevs och förtroendet för rättsväsendet. Därför förekommer stora skillnader i mörkertal mellan olika brottsområden.

Övergripande bild av brottsligheten

Det finns en uppfattning och en oro hos många medborgare att brottsutvecklingen eskalerar i samhället, såväl lokalt som nationellt. I 2023 års nationella trygghetsundersökning (NTU) framgår att 76 procent av de svarande i Malmö tror att brottsligheten i

Sverige har ökat kraftigt eller något de senaste tre åren. Vidare uppger 47 procent av medborgarna i Malmö att de har en oro för brottsligheten i samhället i stor utsträckning.

Genom att studera antalet anmälda brott under ett längre tidsperspektiv går det dock att se att det totala antalet anmälda brott i Malmö (per 100 000 invånare) är lägre 2023 jämfört med i början av 2000-talet. En topp kan ses 2004. Därefter har antalet anmälda brott legat relativt stabilt med en nedåtgående trend efter 2009. Mellan 2020 och 2021 kan en tydlig minskning av antalet anmälda brott ses med cirka 2000 anmälda brott, för att sedan öka något igen till 2023.

I jämförelse med de övriga storstäderna har Malmö något fler anmälda brott (per 100 000 invånare) än Göteborg 2023, även om en likartad trend kan ses städerna emellan de senaste åren. Stockholm har däremot under de senaste 13 åren haft fler anmälda brott än både Malmö och Göteborg.

Totalt anmälda brott per 100 000 invånare för Göteborg, Malmö och Stockholm 2000-2023

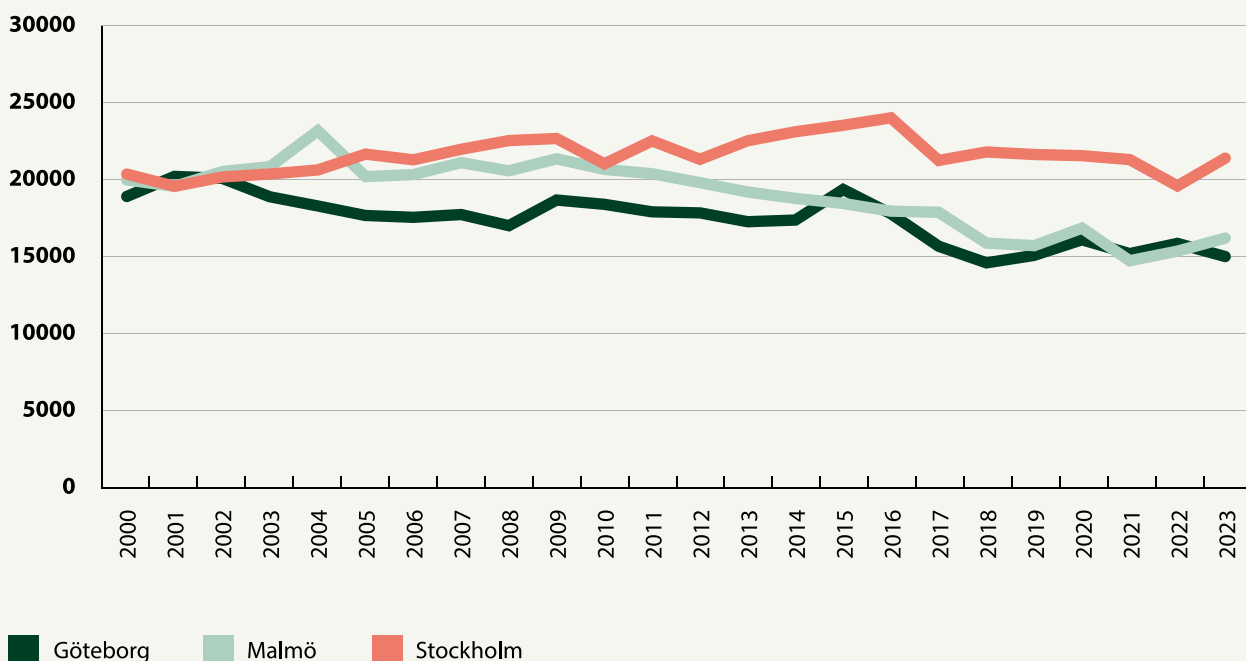

Diagram över det totala antalet anmälda brott per 100 000 invånare i Göteborg, Malmö och hela Stockholm, för åren 2020–2023. Källa: Brå kriminalstatistik.

Andel anmälda brott totalt i Malmö 2023

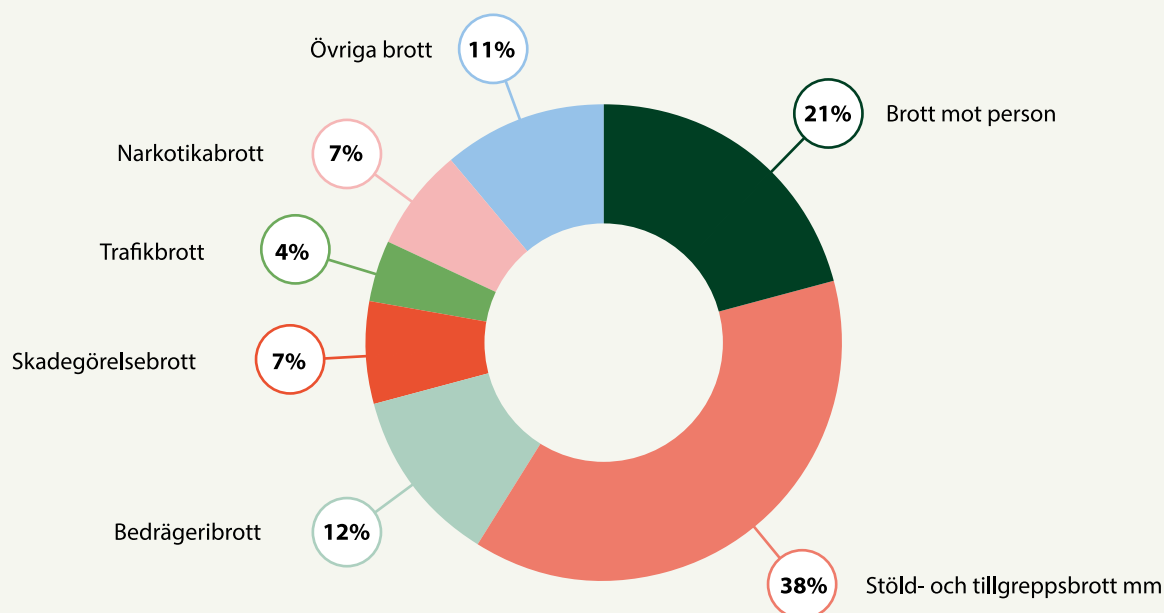

Diagram över andelen anmälda brott totalt i Malmö 2023, uppdelat i övergripande brottskategorier.
Källa: Brå kriminalstatistik.

De vanligast förekommande brotten i Malmö 2023

Diagrammet ovan visar det totala antalet anmälda brott under 2023 i Malmö, fördelat på de övergripande brottskategorierna;

- **brott mot person (3–7 kap. BrB),**
- **stöld och tillgreppsbrott med mera (8 kap. BrB)**
- **bedrägeribrott (9 kap. BrB)**
- **skadegörelse (12 kap. BrB)**
- **narkotikabrott (narkotikastrafflagen)**
- **trafikbrott (lagen om straff för vissa trafikbrott)**

”Stöld och tillgreppsbrott med mera” utgör den största andelen av de anmälda brotten 2023. Inom denna kategori inryms även inbrott och rån.

Därefter kommer kategorin ”Brott mot person” som är en bred kategori och innefattar bland annat misshandel, mord, sexualbrott och ärekränkingsbrott.

Den tredje största kategorin 2023 är ”Bedrägeribrott”.

Kategorin ”Övriga brott” utgörs av bland annat brott mot allmänheten, brott mot staten och brott mot specialstraffrättsliga författningar (exklusive trafikbrott och narkotikabrott som här redovisas separat).

Utvecklingen av anmälda livskvalitetsbrott

Även om brottsutvecklingen visar en nedåtgående trend av antalet anmälda brott i Malmö så utgör livskvalitetsbrott en stor andel av de anmälda brotten totalt sett. Dessa brott handlar om ageranden och beteenden som påverkar individer i vardagen samt deras upplevda trygghet och trivsel i det offentliga rummet. På så sätt påverkas även individers livskvalitet.

Det kan handla om synliga brott och/eller ordningsstörningar som individen själv har upplevt, sett eller hört. Skadegörelsebrott, trafikbrott, narkotikabrott, stöldbrott, bostadsinbrott och våld i offentlig miljö är exempel på olika brottstyper som kan betraktas som livskvalitetsbrott.

I diagrammet nedan går det att följa utvecklingen för de olika brottskategorierna mellan 2018–2023.

Den största brottskategorin över tid i Malmö är stöldbrott, vilket även är den kategori som ökat mest i antalet anmälda brott från 2022.

Skadegörelsebrotten har varierat över tid och hade en topp 2020 för att därefter minska och sedan ligga på en relativt stabil nivå de senaste tre åren. Även narkotikabrott har varierat över tid med en topp 2020, för att sedan minska och därefter öka något mellan 2022 och 2023.

Antalet anmälda trafikbrott har minskat kontinuerligt sedan år 2018. Det bör dock tilläggas att narkotikabrott och trafikbrott hör till de brottskategorier där antalet anmälda brott i stor utsträckning speglas av polisens spanings- och ingripandeverksamhet.

Både bostadsinbrott och våld i offentlig miljö har legat på relativt jämna nivåer över tid, även om en ökning kan ses 2023 jämfört med 2022 vad gäller båda kategorierna.

Antal anmälda brott uppdelat på olika brottskategorier mellan år 2018-2023

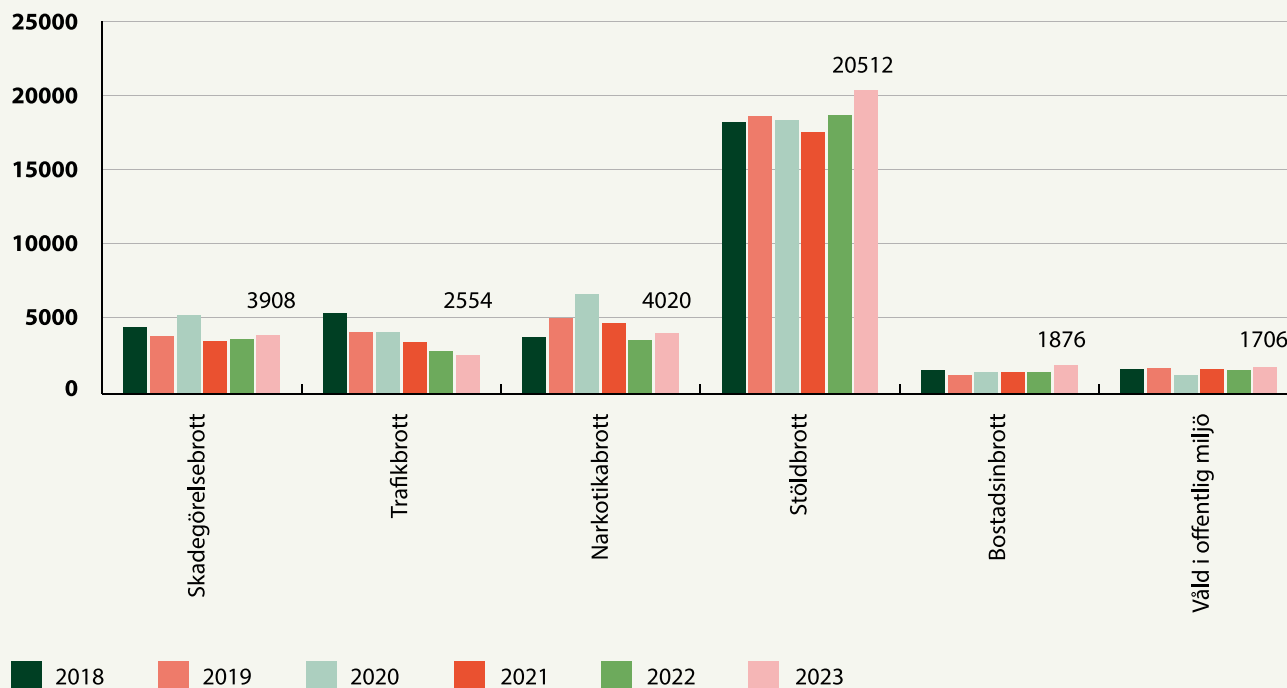

Diagram över antalet anmälda brott i Malmö 2023, uppdelat i olika brottskategorier, år 2018–2023. Siffror i diagrammet motsvarar 2023 års anmälda brott. Källa: Brå kriminalstatistik.

Fokusområden

Tre övergripande fokusområden har valts ut för att belysa brottsligheten i Malmö. Dessa områden är "Brott mot person", "Brott mot allmänheten och samhället" samt "Organiserad brottslighet". Inom varje fokusområde berörs olika brottstyper som är uppdelade efter underkategorierna; A Inledning och definition, B Lokal statistik och C Strategiskt arbete i Malmö stad.

Brott mot person

Brott mot person omfattar händelser där en individ utsätts för fysiskt eller psykiskt lidande, genom till exempel våld, hot eller kränkningar. Inom detta fokusområde behandlas; våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck samt hatbrott.

Våld i nära relationer

A Inledning och definition

Våld i nära relationer är ett utbrett problem i samhället som kännetecknas av att den som utsätts har en nära relation och vanligtvis känslomässig anknytning till våldsutövaren. Våldet sker oftast i hemmet, och förekommer i alla typer av relationer mellan närstående individer och innefattar även våld som barn bevittnar i familjen. Forskning visar att den som utsätts, inte minst barn som bevittnar våld, har en ökad risk att drabbas av både fysisk och psykisk ohälsa. Utöver de konsekvenser som drabbar den enskilde individen medför det även betydande ekonomiska kostnader för samhället i stort.

Våld i nära relationer kan yttra sig i olika former, genom till exempel fysiskt våld, psykiskt våld, eller ekonomiskt våld.

Även om både kvinnor och män utsätts för våld i nära relationer visar forskning att kvinnor, jämfört med män i större utsträckning utsätts för grovt, upprepat

och kontrollerande våld, där partnern i majoriteten av fallen är en man. I jämförelse med män utsätts också kvinnor i större utsträckning för sexuellt våld i nära relationer, medan psykiskt våld är den vanligaste formen av våld att utsättas för i en relation, både för män och kvinnor.

I Sverige är det fortfarande få studier som gjorts inom området för ungas våld i nära relationer. Det finns dock vissa undersökningar som tyder på att ungdomar och framför allt unga vuxna är mer utsatta än äldre vuxna.

Det finns flera likheter mellan våldet som sker i ungas parrelationer med det våld som förekommer i vuxnas. Däremot finns särskilda omständigheter kopplade till ungdomstidens olika faser som gör att konsekvenserna av våldet kan vara betydligt mer skadligt för unga.

Sociala medier har en central roll i ungdomars liv och förekommer därför också i stor utsträckning vid våld i ungas parrelationer. Dels kan sociala medier göra det enklare att utöva olika typer av våld, som till exempel psykiskt våld med kontroll och övervakning. Dels kan våldet utövas oavsett tid och plats, vilket innebär att våldet kan ha en hög frekvens och att våldsutövaren kan vara närvarande i stort sett hela tiden.

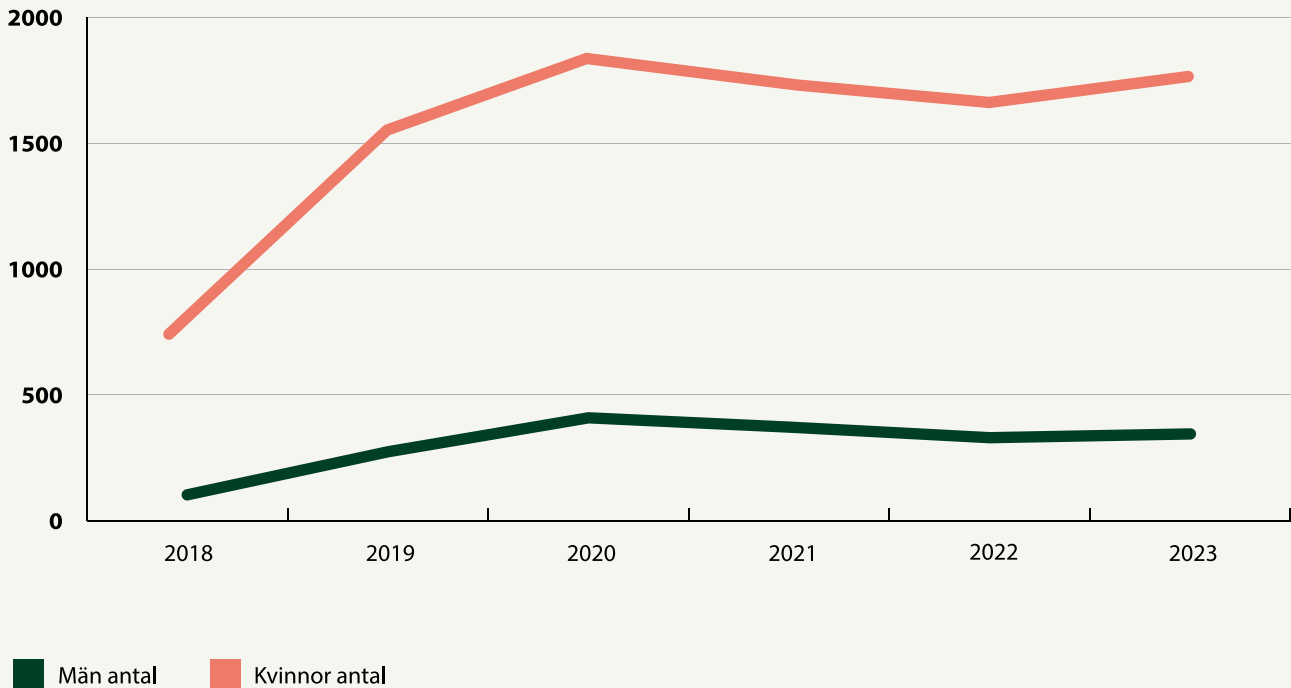
B Lokal statistik

Anmällda brott

Våld i nära relationer är en brottstyp där det anses vara ett högt mörkertal, vilket innebär att en stor del av fallen aldrig anmäls. Mörkertalet gör således att den officiella statistiken endast visar en begränsad del av den faktiska omfattningen.

I Malmö inkom totalt 1763 anmälningar, avseende våld i nära relationer mot kvinnor under 2023, motsvarande siffra för männen var 345 anmälningar. Diagrammet på nästa sida visar en markant skillnad mellan könen över tid. Det vill säga att oavsett vilket år som studeras, mellan 2018 och 2023, är antalet anmälningar gällande

Antalet anmälda brott i nära relationer i Malmö, män och kvinnor (18+), 2018-2023

Våld i nära relationer (anmälda brott) i Malmö, uppdelat på män och kvinnor 18+, 2018–2023, antal.
Källa: Brå kriminalstatistik.

våld i nära relationer mot kvinnor betydligt högre än för män. Däremot kan en ökning över tid ses för båda könen, med en topp 2020. Ökningen är särskilt tydlig gällande anmälningar om våld i nära relationer mot kvinnor, då en ökning skett från 751 anmälda brott 2018 till att nå 1834 anmälningar bara två år senare.

I jämförelse med regional och nationell statistik följer Malmö en likartad trend som både Skåne län och hela landet, även om antalet anmälningar i Malmö varit högre över tid.

Polisområde Malmö uppger att de vanligaste ärenden som inkommer till dem gällande våld i nära relationer, framför allt handlar om brott som misshandel och olaga hot, även barnfridsbrott har setts öka sedan den nya lagen trädde i kraft 2021.

Vidare menar polisen att de under senare år sett att till exempel uppmärksammade fall i media kunnat påverka

trender i statistiken, liksom att exempelvis desinformationskampanjer som spridits i sociala medier medfört att färre anmält våld i nära relationer.

Aktualiseringar hos socialtjänsten

Socialtjänsten kommer i kontakt med både individer som utsätts för våld i nära relationer och de som utövar våldet. Statistik från socialtjänsten kan på så sätt ge en kompletterande bild till antalet anmälda brott. I diagrammet på nästa sida redovisas antalet aktualiseringar som inkommit till socialtjänsten i Malmö gällande våld i nära relationer, uppdelat på individer 0–17 år samt 18 år och äldre, mellan åren 2020–2023.

Det sker konstant fler aktualiseringar avseende åldersgruppen 0–17 år, jämfört med den äldre åldersgruppen. Däremot kan en ökning ses för båda åldersgrupperna mellan 2020 och 2023. Den vanligaste aktualiseringsorsaken 2023 för båda åldersgrupperna är ”Hot/våld i familjen”.

Antal aktualiseringar Våld i nära relationer (2020-2023)

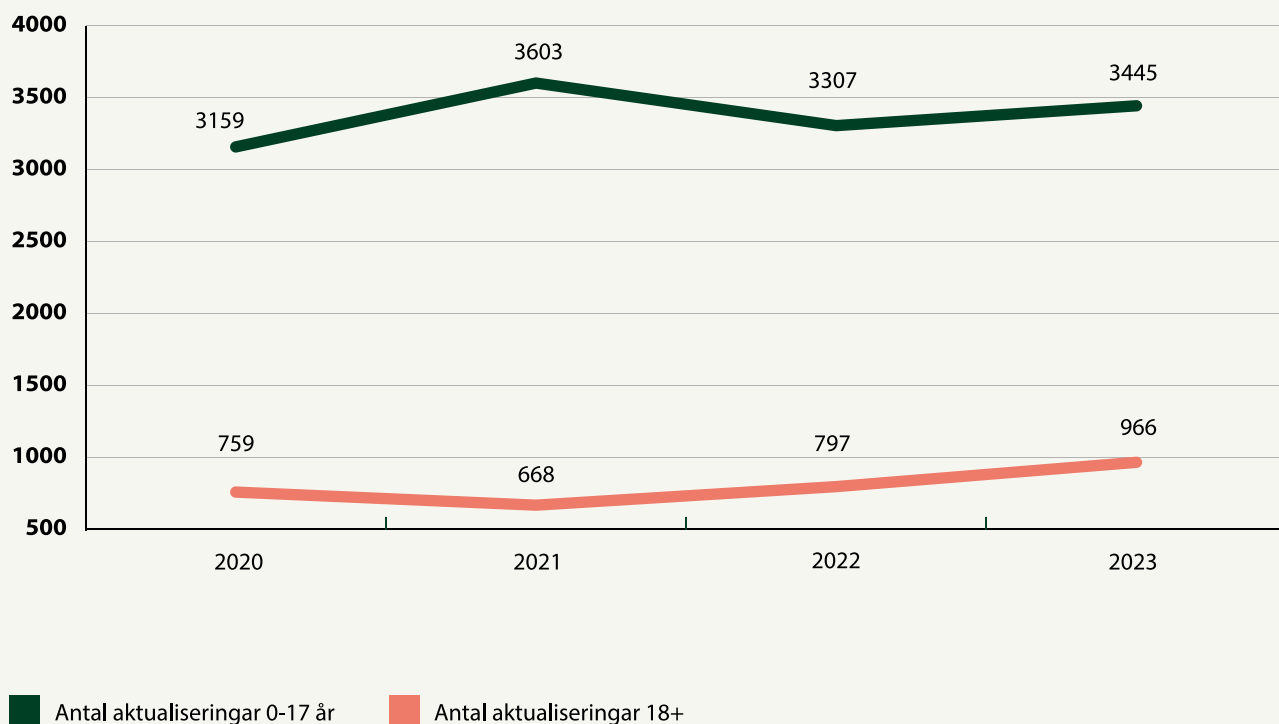

Diagram över antalet aktualiseringar av våld i nära relationer till Socialtjänsten Malmö (2020–2023), uppdelat på ålder 0–17 år och 18 år +. Källa: Socialtjänsten Malmö.

Statistiken är inte uppdelad på kön eller våldsutsatt/våldsutövare. Socialtjänsten uppger dock att majoriteten av aktualiseringarna berör våldsutsatta individer och inte våldsutövare, samt att kvinnor i större utsträckning än män har återkommande aktualiseringar. Detta beror dels på att kvinnor är mer utsatta för våld i nära relationer. Dels att kvinnor söker stöd och hjälp i större utsträckning än vad män gör.

Kvinnojourernas uppfattning om förekomst

Kvinnojourer i Malmö uppger att de inte ser någon tydlig ökande eller minskande trend vad gäller antalet kvinnor som sökt kontakt under de senaste åren. Däremot kan tillfälliga ökningarna ske under vissa perioder, som till exempel i samband med högtider, skollov, när någon större händelse uppmärksammas i media eller i samband med att kampanjer och kunskapshöjande insatser genomförts.

Några grupper beskrivs av kvinnojourerna som särskilt utsatta och sårbara. Dels kvinnor med missbruksproblematik som är svåra att nå och på så sätt ge det stöd och den hjälp de behöver i sin våldsutsatthet. Dels kvinnor med långvarig psykisk ohälsa, inte sällan kopplad till våldsutsatthet tidigt i livet, som ofta har ett mycket stort och långsiktigt stödbehov.

Ett par av kvinnojourerna uppger dessutom att en förändring kunnat ses i våldet som kvinnorna utsätts för. Våldet tycks bli allt grövre och mer komplext då flera typer av våld utövas samtidigt. Det finns även en uppfattning om att ekonomiskt våld blivit mer vanligt än tidigare.

En annan aspekt som lyfts är att det relativt ofta finns en rädsla hos de utsatta kvinnorna och en föreställning om att kontakt med socialtjänsten resulterar i att

barnen blir omhändertagna. Detta medför att vissa kvinnor väljer att inte söka stöd eller hjälp hos socialtjänsten.

C Strategiskt arbete i Malmö stad

Under 2022 beslutade kommunfullmäktige i Malmö stad om planen "Fri från våld – en gemensam angelägenhet 2022–2026". Planen lyfter hur staden ska arbeta förebyggande mot våld i nära relationer, samt säkra att utsatta får det stöd och skydd som de behöver och har rätt till.

I Malmö har arbetsmarknads- och socialförvaltningen en förvaltningsövergripande rutin och kärnprocess för arbetet med våld i nära relationer, som omfattar upptäckt, utredning, skyddat boende och stödinsatser. Den som utsätts eller har utsatts för våld i nära relationer kan få stöd och hjälp av socialtjänsten. Även den som utövat/utövar våld kan söka stöd, liksom anhöriga.

I arbetet mot våld i nära relationer samverkar Malmö stad med en rad aktörer, som till exempel Polisen, Åklagarmyndigheten, Kriminalvården, fastighetsägare, sjukvården, kvinnojourer med flera.

Under de senaste åren har Polisområde Malmö i samverkan med flera andra aktörer haft stort fokus på brottsförebyggande arbete inom ramen för våld i nära relationer. I vissa fall har polisen hunnit stoppa potentiella våldsutövare samt fångat upp utsatta individer innan det gått för långt.

På grund av att Malmö uppvisat högre siffror än andra städer i antalet anmälda brott avseende partnervåld, har projektet "Trygg relation – fri från våld" initierats. Projektet sker i samverkan mellan Malmö stad, Polisområde Malmö och Frivården Malmö, och syftar till att öka tryggheten för den våldsutsatta genom ett ökat fokus på att erbjuda stöd samt vidta åtgärder mot våldsutövaren för att våldet ska upphöra.

Hedersrelaterat våld och förtryck

A Inledning och definition

Hedersrelaterat våld och förtryck kan ses som en del

i våld i nära relationer och innefattas av regeringens nationella strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor.

Hedersrelaterat våld och förtryck är ett samlingsbegrepp för utförandet av kontroll, hot, isolering, förskjutning och våld med intentionen att tvinga en familjemedlem till lydnad, för att på så sätt upprätthålla en familjs och släkts heder eller sociala anseende. Uttryck som framför allt är utmärkande för hedersrelaterat våld är till exempel kontroll av sexualitet, tvångsgifte, uppfostningsresor och könsstympning, samt att våldet är kollektivt utövat eller sanktionerat.

Det är framför allt flickor och unga kvinnor som utsätts för hedersrelaterat våld, medan majoriteten av de som utövar våldet är pojkar och män. Forskning på senare år har dock visat att såväl pojkar/män liksom flickor/kvinnor kan utöva kontroll, våld och förtryck men även vara offer.

För de individer som försöker trotsa kontrollen kan hedersnormerna generera i allvarliga konsekvenser, till exempel i form av psykisk ohälsa och fysiska skador som i de mest extrema fall kan ha en dödlig utgång. Det kan även leda till social isolering för individen, genom att till exempel inte få umgås med vänner eller vara med på alla skol- och fritidsaktiviteter med mera.

B Lokal statistik

På nationell nivå saknas en heltäckande statistik som visar hur utbrett hedersrelaterat våld och förtryck är i Sverige. Då de utsatta individerna är rädda för att berätta om sin utsatthet har det visat sig svårt för myndigheter att nå ut till hela den utsatta målgruppen. Även om initiativ till kartläggningar har skett och sker så finns ett stort mörkertal inom området.

Statistik från socialtjänsten i Malmö visar att det totalt inkom 76 aktualiseringar om heder avseende individer 0–17 år under 2023. Motsvarande siffra för individer 18 år och äldre var 81 aktualiseringar, där 69 var kvinnor och 12 var män. Vidare visar statistiken att insatsen "Resursteam Heder" hade 122 individer mellan 0–17 år i insats 2023, samt 114 individer i åldersgruppen 18 år och äldre.

År 2019 publicerade Örebro universitet rapporten ”Heder och samhälle. Det hedersrelaterade våldets och förtryckets uttryck och samhällets utmaningar”, som baseras på en kartläggning av hedersproblematikens omfattning i Sveriges tre största städer. Av kartläggningen framgår bland annat att mer än var femte niondeklassare i Malmö lever med hedersnormer.

Vidare framkommer det i en inventering av hedersproblematik i förskolan från 2021, som genomförts på 13 av Malmö stads förskolor, att hedersnormer kommer till uttryck redan för barn i förskoleåldern.

Under hösten 2023 fick Malmö stadsrevision i uppdrag att granska kommunens arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck. Granskningen bekräftar att det förekommer hedersproblematik för barn i förskoleåldern i Malmö. Det anses dock svårt att uttala sig om hur omfattande problemet faktiskt är. I stadsrevisionens granskning framkommer även att förskolorna generellt sett gör relativt få orosanmälningar och att ett begränsat antal gäller hedersproblematik.

C Strategiskt arbete i Malmö stad

Malmö stad har sedan länge arbetat med att förebygga och motverka hedersrelaterat våld och förtryck. Gällande styrdokument är stadens övergripande strategi ”Fri från våld – en gemensam angelägenhet 2022–2026”, där fokus ligger på att öka tryggheten för barn och unga, säkerställa tidig upptäckt och erbjuda stöd och skydd till utsatta individer.

Malmö stad har ett stadsövergripande samarbete i det förebyggande arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck. Personal inom förskola, skola, fritidsverksamhet och socialtjänst utbildas i att upptäcka och hantera hedersproblematik. Vidare har staden också tagit fram stödmaterial för till exempel personal på familjecentraler och skolor, för att underlätta samtal om heder, normer och rättigheter.

Med anledning av stadsrevisionens granskning av Malmö stads arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck, arbetar staden vidare med att utveckla rutiner samt genomföra kunskapshöjande insatser inom hela organisationen.

Inom arbetsmarknads- och socialförvaltningen i Malmö stad finns idag Resursteam heder som är specialiserade på hedersproblematik och erbjuder tidigt samtalsstöd, rådgivning, konsultativt stöd samt risk- och säkerhetsbedömningar. Teamet riktar sig både till utsatta och yrkesverksamma.

Hatbrott

A Inledning och definition

Hatbrott är inte ett eget brott utan innefattar olika brott som begås med motivet att kränka en person eller grupp på grund av ras, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, trosbekännelse, sexuell läggning eller könsöverskridande identitet eller uttryck, eller annan liknande omständighet. Om ett hatbrott föreligger avgörs således inte av handlingen utan av själva motivet bakom.

Hatbrott har allvarliga konsekvenser både för den enskilda individen och för samhället i stort. För den som utsätts kan hatbrott upplevas som särskilt kränkande då brottet riktas mot individens identitet och kan bland annat leda till psykisk ohälsa och rädsla. Samtidigt kan hatbrott även riktas mot en bredare grupp och kan således resultera i en generell rädsla och otrygghet hos många. Hatbrott innebär en bristande respekt för mänskliga rättigheter och har en negativ inverkan på demokratin och den sociala sammanhållningen, vilket bidrar till ökad polarisering och misstro i samhället i stort.

B Lokal statistik

Enligt statistik över anmälda brott från Brottsförebyggande rådet, kunde 2834 brott identifieras med hatbrottsmotiv i Sverige under 2022. De vanligaste hatbrotten generellt sett var främlingsfientliga och rasistiska hatbrott (53 procent), därefter hatbrott mot religiösa grupper (16 procent) och hbtqi-relaterade hatbrott (12 procent).

Utifrån anmälningarna med ett identifierat hatbrottsmotiv var det mest förekommande brottet i Sverige under 2022 ofredande, följt av olika former av skadegörelse, samt hets mot folkgrupp. De vanligaste platserna att utsättas för brott på var allmän plats, tätt följt av i

eller i anslutning till den utsattas hem. En del av brotten kunde även kopplas till skolor och digitala miljöer.

Majoriteten av antalet anmälda hatbrott 2022 registrerades i storstadsregionerna; Region Stockholm, Region Syd och Region Väst. Mellan 2020 till 2022 har en minskning med 3 procentenheter skett av antalet hatbrott i region Stockholm och Väst, medan det i Region Syd i stället skett en ökning med motsvarande andel. Sett till antalet anmälningar per 100 000 invånare hade Region Syd flest hatbrottsmarkerade anmälningar.

I Malmö registrerades totalt 55 anmälningar per 100 000 invånare med hatbrottsmotiv under 2022, vilket är fler än både Göteborg och Stockholm där motsvarande antal var 29 respektive 34 anmälningar.

De främlingsfientliga och rasistiska motiven var vanligast i Malmö (27 per 100 000 invånare), följt av Stockholm (19 per 100 000 invånare) och Göteborg (16 per 100 000 invånare). I Malmö stack framför allt hatbrott mot religiösa grupper ut med 16 anmälningar per 100 000 invånare, vilket kan jämföras med Stockholm och Göteborg som båda hade fem anmälningar per 100 000 invånare. Skillnaden mellan städerna gällande hbtqi-relaterade hatbrott var dock inte lika markant.

Olika nivåer av hatbrottsrelaterade anmälningar mellan regionerna och städerna kan bero på faktiska skillnader i förekomsten av antalet hatbrott. Men det kan även bero på hur respektive polisregion arbetar med hatbrott samt att skillnader finns i anmälningsbenägenheten hos befolkningen.

C Strategiskt arbete i Malmö stad

Under åren 2021 och 2022 genomförde Malmö stad tillsammans med Nordic Safe Cities en digital kartläggning inom ramen för pilotprojektet "Malmö - trygg och säker digital stad". Syftet med kartläggningen var framför allt att undersöka hur hat bildas och sprids digitalt i Malmö för att få en kompletterade lägesbild.

I kartläggningen framgår att hatet är föränderligt och varierar över tid, samt att hatet som florerar digitalt i de flesta fall är kopplat till händelser som inträffar på

våra gator och torg. Det som uttrycks digitalt kan leda till konsekvenser i den fysiska miljön och tvärtom. Därutöver visar kartläggningen att det digitala hatet i Malmö i stor utsträckning grundar sig i hat kopplat till etnicitet, religiositet eller etnoreligiositet. Majoriteten av det etnoreligiösa hatet är islamofobiskt/antimuslimskt, men även antisemitiska föreställningar uttrycks, liksom att afrofobi och hat mot hbtqia+ personer förekommer.

Den digitala kartläggningen ses som en del i det förebyggande arbetet med syftet att få en bredare lägesbild att arbeta utifrån, men är långt ifrån heltäckande. Fler kartläggningar planerar att genomföras inom området för att fortsätta det förebyggande arbetet i den digitala miljön.

Malmö stad arbetar utifrån ett rättighetsbaserat perspektiv i enlighet med stadens Policy för mänskliga rättigheter, med särskilt fokus på barnets rättigheter, jämlikhet och jämställdhet. I det förebyggande arbetet mot rasism och hatbrott, för Malmö stad en regelbunden dialog med Malmöbor och civilsamhällesaktörer för att ta del av deras erfarenheter och samla in synpunkter för att förbättra arbetet framåt.

2022 gav kommunstyrelsen stadskontoret i uppdrag att ta fram förslag till två interna styrdokument: ett för arbetet mot islamofobi och antimuslimsk rasism, och ett för arbetet mot afrofobi och antisvart rasism. I arbetet med dessa dokument inkluderas även hatbrott som ett viktigt perspektiv.

Genom Malmö stads samverkansavtal med Judiska församlingen i Malmö ingår dessutom ett gemensamt arbete mot antisemitism och dess olika uttryck, däribland hatbrott.

Brott mot allmänheten och samhället

Brott mot allmänheten och samhället är en kategori av brott i svensk straffrätt som i första hand riktar sig mot det gemensamma samhällsintresset. Det kan handla om att påverka allmän ordning, säkerhet, tillit till myndigheter och samhällets funktioner.

I bredare kontext påverkar och hotar dessa brott även allmänheten och gemensamma värden och resurser.

Inom detta fokusområde behandlas; våldsbejakande extremism och miljöbrott.

Våldsbejakande extremism

A Inledning och definition

Våldsbejakande extremism är ett samlingsbegrepp som utgörs av rörelser, ideologier och miljöer som motsätter sig den rådande samhällsordningen och grundläggande demokratiska värden. Inom dessa ideologier bejakas och framhävs våld och brott som ett legitimt medel för att uppnå ideologiska mål, även om det innebär att individers grundlagsskyddade rättigheter kränks.

Det är inte olagligt att ha våldsbejakande extremistiska åsikter, men det är inte tillåtet att bruka våld eller andra brottsliga handlingar för att uppnå ideologiska mål.

Extremistiska miljöer

I Sverige har Säkerhetspolisen ringat in tre huvudsakliga extremistmiljöer;

- **den våldsbejakande islamistiska miljön**
- **den våldsbejakande högerextrema miljön**
- **den våldsbejakande vänsterextrema miljön**

Miljöerna betraktas vara en form av ideologisk gemenskap, där extremisterna utbyter tankar, planerar och organiserar sig, samt i vissa fall begår brottsliga handlingar eller uppmanar andra till att göra det.

Under de senaste åren har miljöerna blivit alltmer komplexa då de påverkas av kriser i samhället och olika politiska händelser, både nationellt och internationellt.

Säkerhetspolisen ser i större utsträckning egna ihop-satta personliga ideologier. Det vill säga att individer plockar delar från olika extrema miljöer och sätter samman dessa till en personlig ideologi, utifrån den

egna världsuppfattningen och uppfattningen om vilket hotet är.

Det största hotet kommer inte enbart från extremistiska grupper eller organisationer. Det finns även så kallade ensamagerande gärningspersoner som utför ideologiskt motiverade handlingar och attentat. Trots begreppet ensamagerande är individerna sällan helt socialt isolerade, utan har sociala band till andra som de påverkas och influeras av.

Ensamagerande gärningspersoner finns inom samtliga tre huvudsakliga extremistmiljöer, men kan även finnas utanför miljöerna samt agera utifrån egen personlig ideologi. Ensamagerande gärningspersoner, motiverade av våldsbejakande islamistisk extremism och högerextremism, bedöms idag vara det största attentatshotet mot Sverige.

Skolattacker

Forskning visar att skolattacker tenderar att ha vissa likheter med våldsbejakande extremism gällande bland annat planering, motiv och utförande. Individerna som utför skolattacker kan vara influerade av våldsbejakande ideologier.

Det finns ingen enhetlig definition av en skolattack. Däremot konstaterar forskning att skolattacker i de flesta fall utförs av en elev på skolan eller en före detta elev, samt att offren oftast är personal eller elever. Attacken är vanligtvis riktad mot skolan som institution, som personlig hämnd för något som eleven upplevt under sin skolgång eller på grund av vad skolan representerar.

Under de senaste åren har ett flertal fall av grövre våld, några med dödlig utgång, skett i grund- och gymnasieskolor runtom i Sverige. I de flesta fall har gärningarna utförts av ensamagerande gärningspersoner som inte varit kända tidigare av polisen. Polisen ser även en ökad mängd information om individer som uttrycker en vilja och intention att utföra skolattacker.

Under loppet av mindre än ett år (2021/2022) skedde tre skolattacker i Skåne; Eslöv i augusti 2021, Kristianstad i januari 2022 och Malmö i mars 2022. Skolattacken i Malmö utfördes på Malmö latinskola, en gymnasieskola, där två lärare miste livet.

B Lokal statistik

Att kartlägga våldsbejakande extremism är komplext. Många individer med extrema åsikter syns inte i statistiken eftersom de inte begår brott eller fångas upp av myndigheter. Dessutom är gränsen mellan att uttrycka extrema åsikter och att ha en faktisk vilja att använda våld ofta svår att dra. Detta bidrar till ett begränsat kunskapsläge och sannolikt stora mörkertal.

Inom arbetsmarknads- och socialförvaltningen i Malmö stad finns "Plattform Malmö" som bland annat bedriver en råd- och stödtelefon som allmänheten och yrkesverksamma kan använda sig av vid oro för våldsbejakande extremism och radikalisering.

Diagrammet nedan visar antalet inkomna ärenden 2022–2023 via Plattform Malmös råd- och stödtelefon. Eftersom råd- och stödtelefonen riktar sig till alla åldersgrupper, ingår således både barn och vuxna i statistiken, där den yngsta individen är 8 år och den äldsta 45 år. Majoriteten av ärendena handlar dock om individer från årskurs 7 upp till sista året på gymnasiet. Vidare kan konstateras att ärendena i de flesta fall avser pojkar, inte sällan med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF), även om det i vissa fall också förekommer flickor.

Under 2023 inkom totalt 35 ärenden där över hälften gällde "Oro för hat mot samhälle, fascination av vapen/våld i kombination med sämre psykiskt mående, uttryck för världsbild påverkad av konspirationsteorier". 8 ärenden resulterade i insatser, där ett ärende kan ha flera pågående insatser.

I jämförelse med 2022, då totalt 37 ärenden inkom, går det att se en ökning med 4 ärenden gällande "Oro för våldsbejakande högerextremism", men en minskning med 7 ärenden vad gäller "Oro för våldsbejakande religiös miljö".

Plattform Malmö beskriver en förändring efter pandemin där våldsbejakande extremism blivit allt mer synlig i digitala miljöer. När fysiska mötesplatser begränsades ökade aktiviteten på nätet, vilket extremistmiljöer utnyttjade för att sprida propaganda, rekrytera och påverka sårbara individer, särskilt unga. Sociala medier, chattforum och spelplattformar har blivit centrala arenor för radikalisering, ofta utan insyn från vuxenvärlden.

Denna förändring har gjort det svårare att upptäcka tidiga varningssignaler, vilket ställer nya krav på det förebyggande arbetet.

Antal inkomna ärenden våldsbejakande extremism/radikalisering

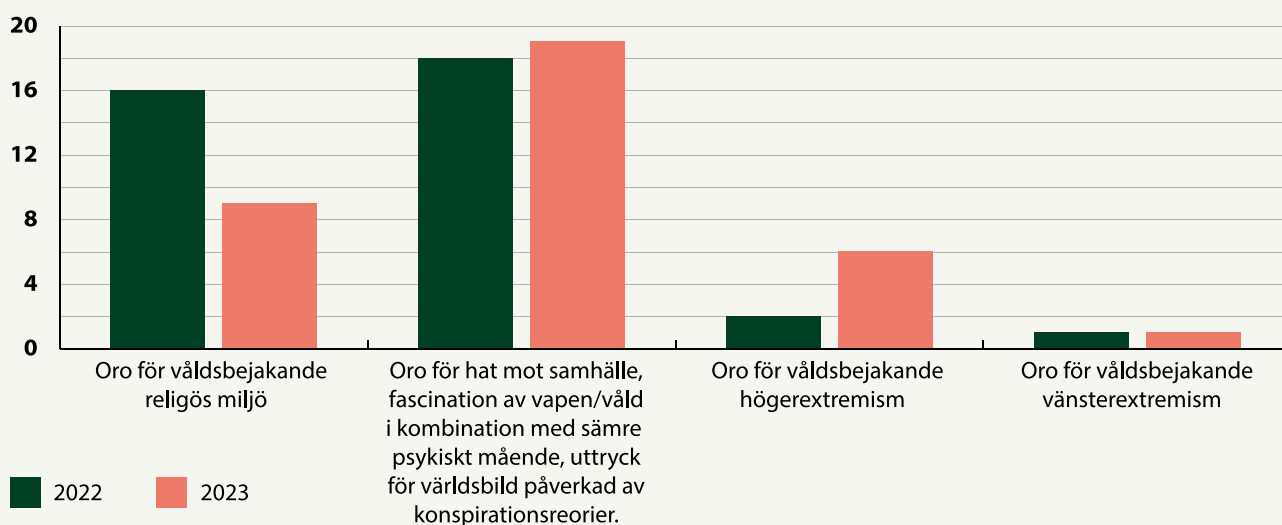
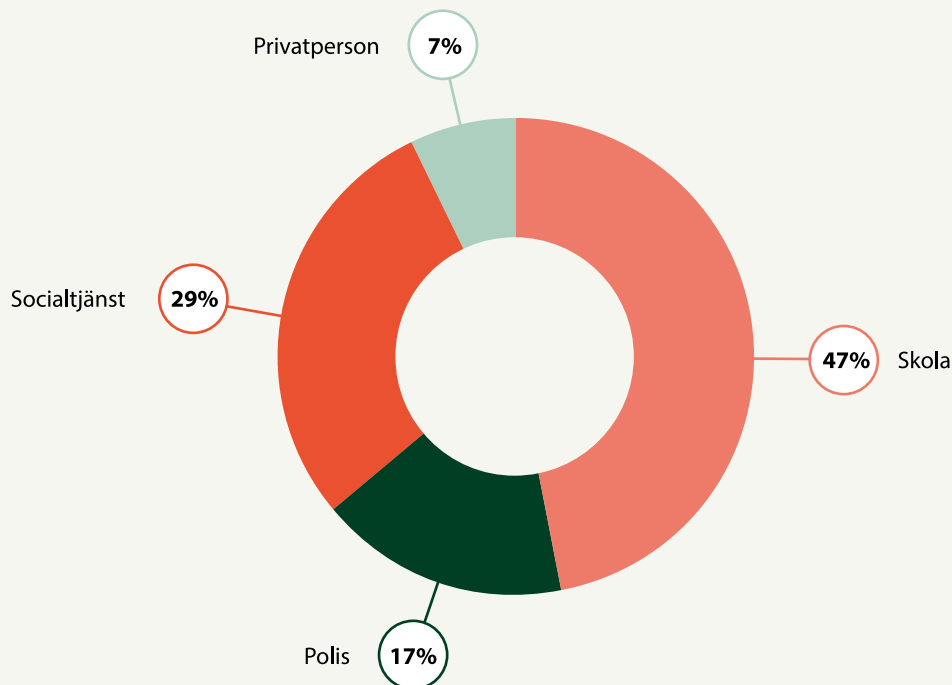

Diagram över antalet inkomna ärenden gällande våldsbejakande extremism, 2022–2023, uppdelat på oro.
Källa: Statistik Plattform Malmö.

Andel inkomna ärenden 2022/2023 från respektive aktör

Andelen inkomna ärenden avseende oro för våldsbejakande extremism och radikalisering 2022/2023 från respektive aktör. Källa: Plattform Malmö.

Ovan diagram redovisar andelen inkomna ärenden till Plattform Malmö under 2022/2023 gällande oro för våldsbejakande extremism och radikalisering från olika aktörer.

Under de senaste två åren har ärenden via råd- och stödtelefonen framför allt inkommit från skolan följt av socialtjänsten. Plattform Malmö uppger att oron inom skolorna i staden har ökat efter skolattacken på Malmö Latinskola 2022, vilket har medfört att fler skolor har tagit kontakt för rådgivning och stöd.

C Strategiskt arbete i Malmö stad

Malmö stad bedriver sedan flera år ett förebyggande arbete mot våldsbejakande extremism. Arbetet sker på olika nivåer, från individ- och riskgruppsnivå till strategisk nivå. Det huvudsakliga målet är att förhindra att personer radikaliserar eller övergår till att stödja eller delta i våldsbejakande ideologier och handlingar. När det förebyggande arbetet inte är tillräckligt för att

stoppa en sådan utveckling, finns samverkansstrukturer och ingångar i kommunen för att hantera situationen.

Socialtjänsten har ett särskilt ansvar för barn och unga som är eller riskerar att dras in i våldsbejakande extremistmiljöer och som kommer till verksamhetens kännedom. Vilket typ av stöd som ges avgörs genom en individuell bedömning.

Inom arbetsmarknads- och socialförvaltningen i Malmö stad finns "Plattform Malmö" som är en samlingsplats för olika sociala insatser, däribland arbetet mot våldsbejakande extremism (VBE). Inom verksamheten bedrivs bland annat en råd- och stödtelefon som allmänheten och yrkesverksamma kan använda sig av vid oro för våldsbejakande extremism och radikalisering.

På Plattform Malmö finns även ett VBE-insatsteam som består av olika personer från verksamhetens insatser. I ärenden som inkommer samverkar Plattform Malmö med en rad aktörer från bland annat polis,

skola och civilsamhälle. På så sätt skapas en struktur som möjliggör att ge stöd och råd till enskilda individer, likväl som till anhöriga och yrkesverksamma.

Vidare samverkar staden med både interna och externa aktörer i arbetet mot våldsbejakande extremism, genom att bland annat medverka i olika nätverk på lokal, nationell och internationell nivå.

Miljöbrott

A Inledning och definition

Det finns ingen enhetlig definition av miljöbrott då det innefattar många olika typer av brott. Enligt Brottsförebyggande rådet (Brå) kan miljöbrott till exempel handla om att bryta mot villkor och tillstånd som gäller för en viss typ av miljöfarlig verksamhet. Det kan också handla om att förorena vatten, mark och luft med olagliga utsläpp av ämnen eller att påverka miljön så att det kan skada växter och djur eller människors hälsa.

Eftersom miljöbrott vanligtvis inte har ett tydligt brottsoffer förblir sannolikt en betydande andel av

dess brott oupptäckta. Uppmärksamheten av dessa brott sker därför i huvudsak genom att myndigheter gör tillsyn och kontroller. Det innebär att en ökad kontroll direkt påverkar antalet upptäckta och registrerade miljöbrott i statistiken.

På senare tid har den organiserade brottsligheten identifierat miljöbrott och avfallsbrottslighet som en lukrativ inkomstkälla. Enligt EU-kommissionen är det ett brottsområde som förväntas expandera framöver.

B Lokal statistik

I Sverige anmäldes totalt 4 491 brott mot miljöbalken under 2023, där de vanligaste anmälda och lagförda brotten var nedskräpning, otillåten miljöverksamhet utan tillstånd eller anmälan, samt föroreningar.

I Malmö under 2023 anmäldes totalt 123 brott mot miljöbalken.

Diagrammet nedan visar en ökning av antalet anmälda brott mot miljöbalken över tid. Jämfört med 2018 har en ökning skett med nästan dubbelt så många anmälningar under 2023.

Samtliga anmälda brott mot miljöbalken i Malmö mellan år 2018-2023

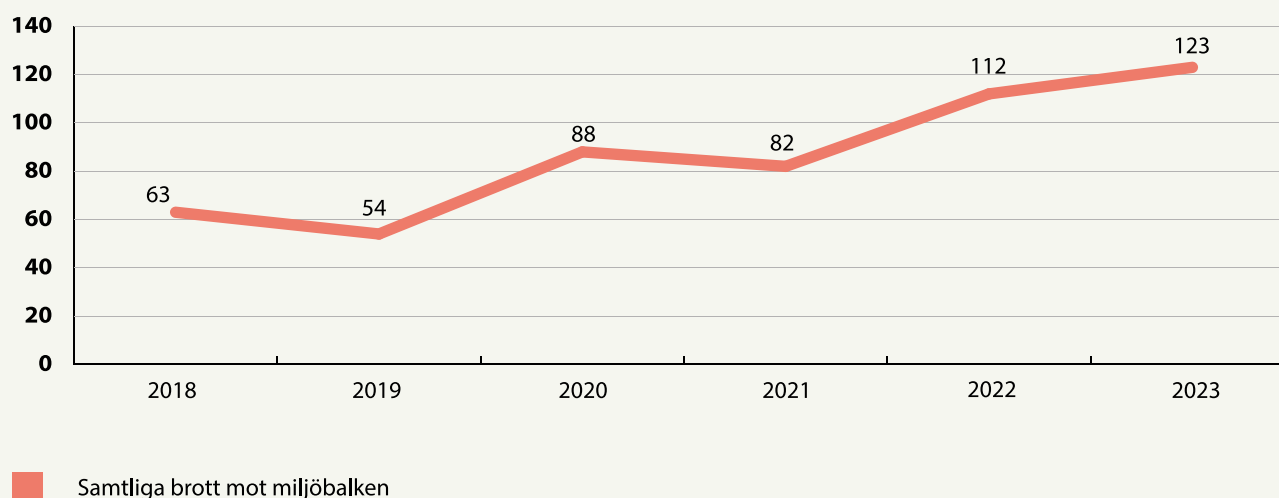

Diagram över det totala antalet anmälda brott mot miljöbalken i Malmö, för åren 2018–2023. Källa: Brå kriminalstatistik.

Antalet anmälda brott mot miljöbalken i Malmö 2023, uppdelat i underkategorier

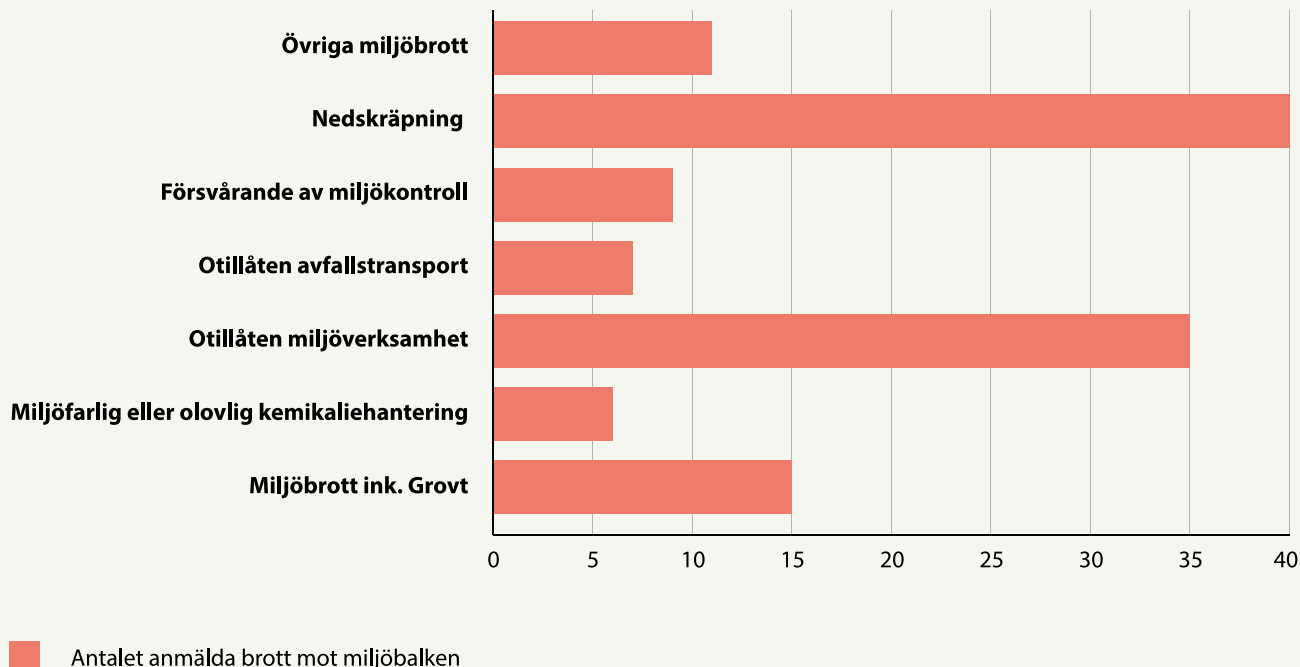

Diagram över det antalet anmälda brott mot miljöbalken i Malmö 2023, uppdelat i underkategorier.
Källa: Brå kriminalstatistik.

I diagrammet ovan redovisas antalet anmälda brott mot miljöbalken 2023, uppdelat i underkategorier.

Nedskräpning och otillåten miljöverksamhet var de mest förekommande anmälda brotten under 2023 i Malmö, följt av miljöbrott (inklusive grovt miljöbrott).

Inom ramen för Malmö stads verksamhet och tillsyn gjordes totalt 43 åtsansmälningar om miljöbrott under 2023. Jämfört med 2022 är det en ökning med 17 åtsansmälningar.

Under 2023 berörde en åtsansmälning "brott mot livsmedelslagen för överträdelse av kravet på spårbarhet för livsmedel och för att sälja produkter med vilseledande information". De resterande 42 åtsansmälningarna handlade om brott mot miljöbalken.

Av de åtsansmälningar som handlar om brott mot miljöbalken berörde majoriteten av anmälningarna "otillåten miljöverksamhet utan tillstånd eller

anmälan". Andra åtsansmälningar som utmärkte sig var "försvårande av miljökontroll, där ägaren inte underlättat om förorening i mark". Vidare nämns transport av farligt avfall utan att inneha det tillstånd som krävs samt misstanke om otillåten miljöfarlig verksamhet genom att ägaren bryter mot villkoren i sitt tillstånd.

Att antalet åtsansmälningar i kommunen har ökat under 2023 kan bland annat förklaras av att Malmö stad har satsat mer på uppsökande tillsyn vilket har resulterat i att fler brott har upptäckts. Det har även gjorts en förändring i 26 kapitlet 2§ miljöbalken som innebär att från och med den 1 januari 2023 ska en anmälan om åtal ske skyndsamt vilket inneburit att åtsansmälningarna har prioriterats högre än tidigare.

Utöver ordinarie tillsyn genomförs även särskilda insatser inom ramen för "Tryggare Malmö", där prioriterade aktiviteter samordnas med andra myndigheter. Under 2023 genomfördes 275 tillsynsinsatser och livsmedelskontroller riktade mot oseriösa aktörer som

exempelvis oregistrerade livsmedelsföretag, oseriösa fastighetsägare, massagesalonger och livsmedelstransporter. Tillsynsinsatserna under 2023 har resulterat i över 500 olika åtgärder från myndigheterna som ingår i insatsen Tryggare Malmö.

C Strategiskt arbete i Malmö stad

Miljö- och avfallstillsyn i Malmö

Miljöförvaltningen i Malmö stad kontrollerar varje år hundratals industrier och verksamheter i Malmö. Verksamheter som påverkar miljön kan vara tung industri med farligt avfall, men det kan också vara en verkstad eller en tandläkare. Miljöinspektörerna på miljöförvaltningen har ett brett arbetsområde som omfattar allt från infrastruktur, industrier, mark- och vattenfrågor, till hälsoskydd och bostadsmiljö.

Tillsynsinsatser inom miljö- och hälsoskydd planeras utifrån en årligen reviderad behovs- och tillsynsplan. I denna ingår även avfallstillsynen som en del av det ordinarie tillsynsuppdraget. Planeringen utgår från nationella prioriteringar som Naturvårdsverket tar fram, men anpassas till lokala behov och förutsättningar baserat på riskbedömningar.

Miljöförvaltningen arbetar aktivt med uppsökande arbete för att upptäcka och förhindra miljöbrott, med särskilt fokus på avfallsbrott som resulterat i flera åtalsanmälningar. Tillsynen har riktats mot olovliga miljöfarliga verksamheter, avfallstransporter samt hantering av bygg- och rivningsavfall.

Den uppsökande tillsynen är en viktig strategi och innebär att aktivt söka efter överträdelser av miljölagstiftningen. Det kan handla om att identifiera dumpning av avfall i naturmiljöer eller på fastigheter, verksamheter som bedrivs utan nödvändiga tillstånd eller anmälningar, samt skrivbordstillsyn där exempelvis annonser om miljöfarliga verksamheter bevakas.

Arbetet har också ett nationellt och internationellt perspektiv, där erfarenheter och strategier delas med andra kommuner och myndigheter. Detta sker genom föreläsningar, gemensamma tillsynsbesök och i samverkan med Länsstyrelsen Skåne.

För att påverka framtida tillsyn arbetar miljönämnden och dess förvaltning med att lämna yttranden och bidra till lagförslag, där brister i dagens lagstiftning lyfts fram. Trots att många åtalsanmälningar läggs ner är strategin att ändå anmäla brott för att synliggöra dem och bidra till statistiken. Detta gäller även när brott upptäcks hos verksamheter med säte i andra kommuner. I sådana fall informeras den berörda kommunen om vad som noterats och att en åtalsanmälan har gjorts.

Tryggare Malmö

Inom Malmö stad drivs en särskild insats, Tryggare Malmö, vars uppdrag är att öka tryggheten och säkerheten i Malmö genom att utföra myndighetsgemensamma tillsynsinsatser och livsmedelskontroller. Insatsen genomförs av både kommunala och statliga myndigheter där Malmö stads miljöförvaltning har den samordnande rollen. Kommunens miljö- och hälsotillsyn, livsmedelstillsyn, bygglovsinspektion och tillståndsenhet arbetar tillsammans med Räddningstjänsten Syd och statliga myndigheter som Polisen, Skatteverket, Arbetsmiljöverket, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan med särskilda tillslag mot misstänkta illegala verksamheter. Vidare samverkar staden även med andra myndigheter, till exempel Läkemedelsverket och Elsäkerhetsverket, som miljöförvaltningen, inom deras tillsynsområden, kan överlämna tillsynsärenden till.

Inom insatsen har det identifierats flera oegentligheter hos oseriösa verksamheter. Några exempel på dessa är:

- **försäljning av osäkra och farliga livsmedel och läkemedel**
- **försäljning av smuggeltobak**
- **avfallsbrottslighet och nedskräpning**
- **tillhandahållandet av olovliga boenden i anknytning till barer, restauranger och butiker**
- **nyttjandet av illegal arbetskraft**
- **utförande av penningtvätt, skattebrott och bidragsbrott**

Organiserad brottslighet

Malmös geografiska läge, med närhet till kontinenten, via Öresundsbron och stadens hamn, skapar stora möjligheter för handel och rörlighet, men innebär också sårbarheter och brottsrelaterade risker. Den organiserade brottsligheten kan använda sig av legala strukturer för illegala syften, vilket gör den svår att upptäcka.

Enligt polisen definieras organiserad brottslighet som ett samarbete mellan fler än två personer som under en längre tid begår allvarliga brott i syfte att uppnå makt eller ekonomisk vinning.

De aktörer som ingår i den organiserade brottsligheten kan vara allt från löst sammansatta nätverk till avancerade hierarkiska nätverk, från stora grupperingar till enskilda individer med särskild kompetens som är nödvändigt för att kunna genomföra olika brottsupplägg.

Då ekonomisk vinning är en av de viktigaste aspekterna för den organiserade brottsligheten använder sig kriminella av alla olika sorters medel för att uppnå så stor brottsvinst som möjligt. Något som därför har blivit allt vanligare är att nationella, regionala och lokala politiker samt anställda på kommunal och statlig förvaltning utsätts för otillåten påverkan.

Otillåten påverkan och möjliggörare

A Inledning och definition

Otillåten påverkan innebär att genom hot, trakasserier, skadegörelse, våld eller korruption försöka påverka beslut vid handläggning av ärenden. Det kan även handla om prioritering och servicenivå vid andra situationer än vid formell ärendehandläggning.

En annan form av otillåten påverkan är så kallade möjliggörare, vilket innebär att kriminella aktörer, genom upparbetade eller placerade kontakter, ser till att ha en person anställd inom kommunen, myndigheten eller företaget som bistår med olika brottsupplägg från insidan.

Förekomst av otillåten påverkan inklusive korruption leder till en rad olika konsekvenser. På individnivå leder otillåten påverkan och korruption till arbets-

miljömässiga, arbetsrättsliga och juridiska konsekvenser men det kan också drabba individens omgivning utanför arbetet, exempelvis familj. Förutom att förtroendet för organisationen påverkas negativt behöver tid och kraft läggas på utredning och krishantering.

Otillåten påverkan inklusive korruption får även konsekvenser på samhällsnivå och är ett hot mot demokratin, där tilliten mellan människor påverkas negativt.

Det kommunala uppdraget med myndighetsutövning, tillståndsgivning och tilldelning av bidrag och uppdrag gör att riskerna är stora. Arbetsområden som plan- och byggfrågor, teknisk förvaltning, offentlig upphandling och välfärdssystem är exempel på verksamheter där riskerna bedöms som särskilt stora.

B Lokal statistik

Förekomsten av otillåten påverkan och korruption är svårt att mäta då olika undersökningar ger olika resultat över hur utvecklingen har sett ut över tid. Sannolikt finns det också ett stort mörkertal. Statskontoret har gjort bedömningen att mörkertalet avseende korruption är större i kommuner och regioner än i statliga myndigheter.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen mäter medarbetarnas utsatthet för hot och våld i medarbetarundersökningar. Det finns inget resultat som går att verifiera över tid men under de senaste två åren har drygt 10 procent av medarbetarna uppgett att de utsatts för hot och/eller våld på grund av sitt arbete under de senaste tolv månaderna.

Det finns ingen annan lokal statistik eller uppfattning om hur utbredd problematiken kring otillåten påverkan och korruption är inom Malmö stad.

C Strategiskt arbete i Malmö stad

Riskerna för otillåten påverkan inklusive korruption skiljer sig åt i organisationen utifrån att uppdrag och verksamhet ser olika ut. Av den anledningen behöver risker identifieras, analyseras och hanteras där de uppkommer. Det resulterar i ett differentierat arbete för att förebygga, förhindra och upptäcka denna påverkan.

Malmö stads arbete utgår från perspektiven att förebygga, förhindra och upptäcka otillåten påverkan inklusive korruption. Risker identifieras, analyseras och hanteras där de uppkommer och utgår från verksamheternas beskaffenhet.

Det förekommer även risker av mer generell karaktär och det finns centralt stöd framtaget för dessa risker, stöd som riktar sig till alla verksamheter. Ett sätt att arbeta med den här typen av risker är att följa upp dem inom ramen för arbetet med intern kontroll.

Exempel på gemensamma styrdokument inom området är Malmö stads riktlinjer mot hot och våld, vilken lägger ansvar på varje förvaltning att se över hur riskerna ser ut inom den egna verksamheten. Det finns även riktlinjer framtagna för anmälan av bisysslor, där en del av detta är att garantera allmänhetens intresse av saklighet och opartiskhet i offentlig verksamhet, så att förtroendet för verksamheten och dess anställda upprätthålls. Malmö stad har även framtagna riktlinjer för hur staden ska arbeta för att motverka korruption.

Sprängningar och skjutningar

A Inledning och definition

Enligt Polismyndigheten definieras skjutning som en kriminell handling där vapen avsiktligt avfyras. Sprängningar avser alla händelser där sprängmedel använts, det vill säga konstruktioner innehållande dynamitsprängämne eller krutbaserade ämnen.

Sprängningar ses allt oftare av polisen som strategiska gärningar där syftet inte är att döda eller att skada personer utan snarare att skrämmas. Viljan och förmågan att använda våld är hög bland kriminella miljöer där deras våldskapital ofta uttrycks i skjutningar och sprängningar.

Enligt Polismyndigheten förekommer både skjutningar och sprängningar i samhället i en större utsträckning än vad det gjorde för ett decennium sedan.

Det finns en generell uppfattning om att dödligt våld med skjutvapen är ett storstadsfenomen och att det oftast förekommer i socialt utsatta områden.

Men enligt Polisområde Malmö sker majoriteten av skjutningarna i Malmö utanför de särskilt utsatta områdena. Detta skiljer sig från den generella uppfattningen på nationell nivå. De flesta skjutningar sker sen kväll eller tidig natt och majoriteten av skjutningarna begås utomhus. Endast några enstaka skjutningar sker inomhus.

I Polisens myndighetsgemensamma lägesbild om organiserad brottslighet 2023 framgår att det inte är ovanligt att de kriminella aktörerna inom organiserad brottslighet har ett stort våldskapital.

Polisens utredningar visar att det oftast är flera gärningspersoner som medverkar vid affärsmässigt utlösta våldsdåd som till exempel skjutningar. Vid dessa våldsdåd handlar det många gånger om att statuera exempel eller försöka påtvinga en åtgärd, exempelvis att betala tillbaka en skuld.

Men det kan även vara fler gärningspersoner inblandade i själva dådet fastän det är en ensam utförare.

B Lokal statistik

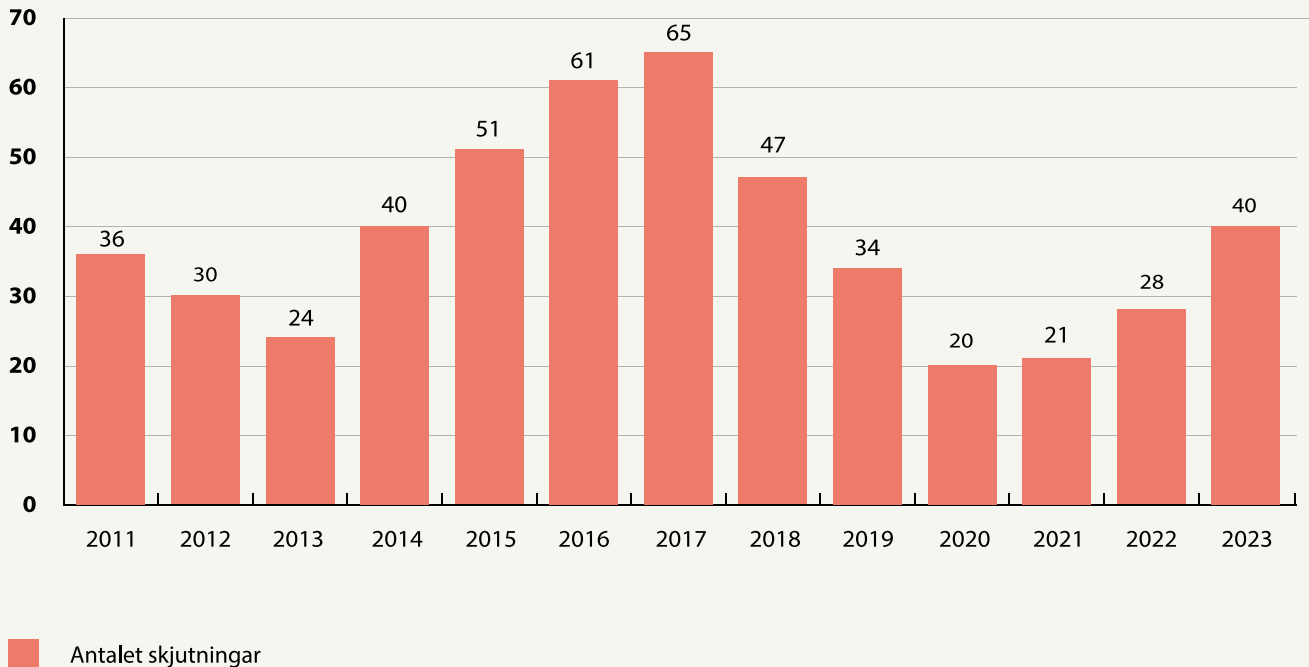
Skjutningar

Enligt nationell statistik från Brottsförebyggande rådet förekom 121 konstaterade fall av dödligt våld i Sverige år 2023. Det är en ökning med fem fall jämfört med 2022. Den vanligaste våldsmetoden i fall av dödligt våld var skjutvapenvåld som förkom i 53 fall under 2023, vilket är 10 fall fler än under 2022.

Inom Polisområde Malmö har antalet skjutningar varierat under det senaste decenniet. Trots att antalet skjutningar har ökat under de senaste tre åren, ligger antalet skjutningar på en lägre nivå nu jämfört med år 2017. Se diagrammet på sidan 36.

Enligt Polisområde Malmö finns det flera olika faktorer till att antalet skjutningar har ökat de tre senaste åren i Malmö. Våldshandlingarna går i vågor och påverkas till exempel av vilka kriminella aktörer som är frihetsberövade. Dessutom påverkas statistiken också av vilka brottsförebyggande åtgärder som har vidtagits samt vilka effekter dessa har haft.

Antalet skjutningar per år i POMA år 2011-2023

Antalet skjutningar per år (inklusive skadade och dödsfall) inom Polisområde Malmö under åren 2011 – 2023.
Källa: Polisområde Malmö.

En annan förklaring till de senaste årens trend är att de kriminella aktörerna har ändrat sitt tillvägagångssätt och upplägg. De kriminella aktörerna har blivit mer försiktiga vilket gör det svårare för polisen att avgöra mot vem våldsdådet egentligen är riktat, samt att det inte finns lika många vittnen till våldsdåden.

En ytterligare faktor av stor betydelse är att konflikterna inte enbart sker mellan lokala grupperingar i Malmö utan med andra som är hemmahörande i andra delar av Sverige eller utomlands, vilket gör det svårare för polisen att stävja konflikterna.

Sprängningar

När det gäller antalet sprängningar inom Polisområde Malmö visar statistiken en nedåtgående trend då det skett allt färre sprängningar under de senaste åren.

Enligt Polisområde Malmö är några av anledningarna till den nedåtgående trenden av sprängningar i Malmö de senaste åren, att tillgången till explosiva varor minskat,

likaså har en minskning skett vad gäller kunskapen att bygga bomber. En stor del av den dynamit som använts vid sprängdåd tidigare, har kommit från legala användningsområden som exempelvis byggarbetsplatser. Men i och med skärpt lagstiftning, gällande innehav och användning av explosiva varor utan tillstånd, har det blivit svårare att få tag på till exempel dynamit. Dessutom menar Polisen att hårdare kontroller och skärpta straff kan ha haft en avskräckande effekt.

Därutöver har Polisområde Malmö även frihetsberövat tillverkare och möjliggörare för att tillverka bomber, samt upplöst en gruppering som frekvent använde sprängningar vid våldsdåd. Dessa faktorer anses ha kunnat bidra till att antalet sprängningar minskat i Malmö de senaste åren.

C Strategiskt arbete i Malmö stad

Polisens operation Rimfrost genomfördes under 2019 – 2020. Målet med operation Rimfrost var att minska

antalet skjutningar och sprängningar i kriminella miljöer, reducera antalet personer i kriminella nätverk, öka antalet beslag av vapen och sprängmedel samt att öka allmänhetens trygghet genom fler synliga poliser på Malmös gator. Operation Rimfrost var en nationell särskild händelse vilket innebar att Polisområde Malmö fick extra resurser för att uppnå målet under en viss period.

Malmö stad samarbetar med Polisområde Malmö och Kriminalvården för att minska och förebygga dödligt och grovt våld bland kriminella grupperingar. Sluta skjut är en strategi som utgår ifrån den amerikanska modellen Gruppvåldsintervention (GVI) och handlar om att underlätta för de som är inblandade i skjutningar att upphöra med det grova våldet.

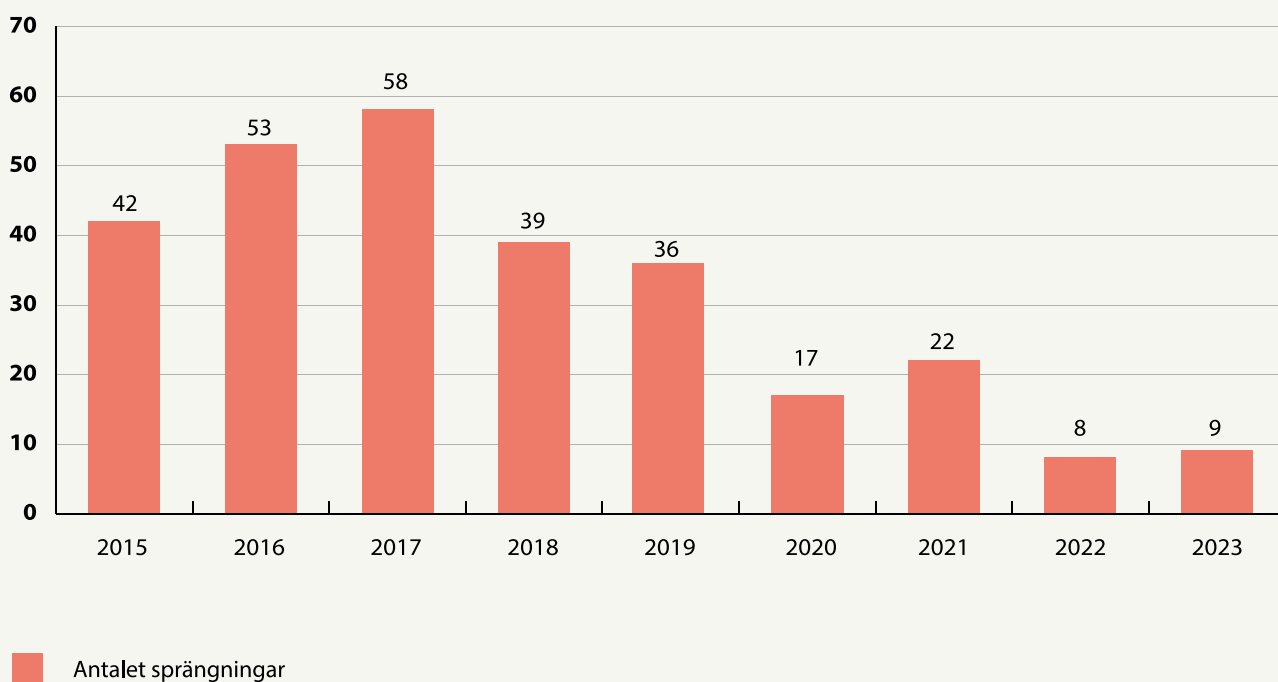
Strategin används bland annat för att minska antalet fall av dödligt och grovt våld utfört av kriminella grupper, öka den upplevda tryggheten i samhället och

minska sjukvårdens och samhällets övriga resurser för hantering av dödligt och grovt våld.

Malmö stad och Polisområde Malmö har sedan länge en väl etablerad operativ samverkan vid oönskade händelser. Utgångspunkten för samverkan är att förebygga oönskade händelser. Arbetet bedrivs i nära samarbete mellan Malmös områdespoliser, kommunpoliser, Malmö stads verksamheter, fastighetsägare, religiösa samfund och civilsamhällesaktörer i lokala områden. Lokal beredskap Rosengård är ett samverkansnätverk som består av flertalet aktörer som är verksamma i området med representanter från Polisen och Malmö stads verksamheter.

Malmö stads beredskapsfunktioner har löpande kontakt med Polisen vid pågående oönskade händelser. Sedan 2020 har Malmö stad en beredskapsfunktion för krisstöd. Funktionen är verksam dygnet runt och bedömer händelsens påverkan på människor som bor, verkar och vistas i Malmö.

Antalet sprängningar per år i POMA år 2015-2023

Antalet sprängningar per år som skedde inom Polisområde Malmö under åren 2015 – 2023. Sprängningarna avser alla anmälda händelser där sprängmedel använts, därmed inte brandbomber eller liknande. Källa: Polisområde Malmö.

Ekonomisk brottslighet

A Inledning och definition

Ekonomisk brottslighet är ett samlingsbegrepp för flera olika typer av brott där syftet är ekonomisk vinning. Till ekonomisk brottslighet räknas bland annat bokföringsbrott, olika former av skattebrott, bidragsbrott, välfärdsbrott och penningtvätt. Vad dessa har gemensamt är att de påverkar hela samhället på många olika sätt.

- Effekten av brotten är att staten går miste om skatter och avgifter som skulle ha gått till välfärden - exempelvis skola, vård och omsorg.
- Det skapas en osund konkurrens på marknaden vilket påverkar näringslivet negativt.

- Bidrag betalas ut på felaktiga grunder till personer, organisationer, föreningar och företag vilket resulterar i att medborgares tilliten till kommuner och myndigheter minskar. Detta i sin tur anses kunna göra ett hot mot demokratin.
- Det är inte sällan förekommande att ekonomisk brottslighet har kopplingar till organiserad brottslighet.

B Lokal statistik

Statistik på nationell nivå visar att det under 2023 anmäldes totalt 7 539 brott mot skattebrottslagen (inklusive grovt skattebrott), 16 628 bokföringsbrott och 23 068 brott mot bidragsbrottslagen i Sverige. Antalet skattebrott har minskat successivt över tid, jämfört med 2018 handlar det om en minskning

Antalet anmälda ekobrott i Malmö mellan år 2018-2023

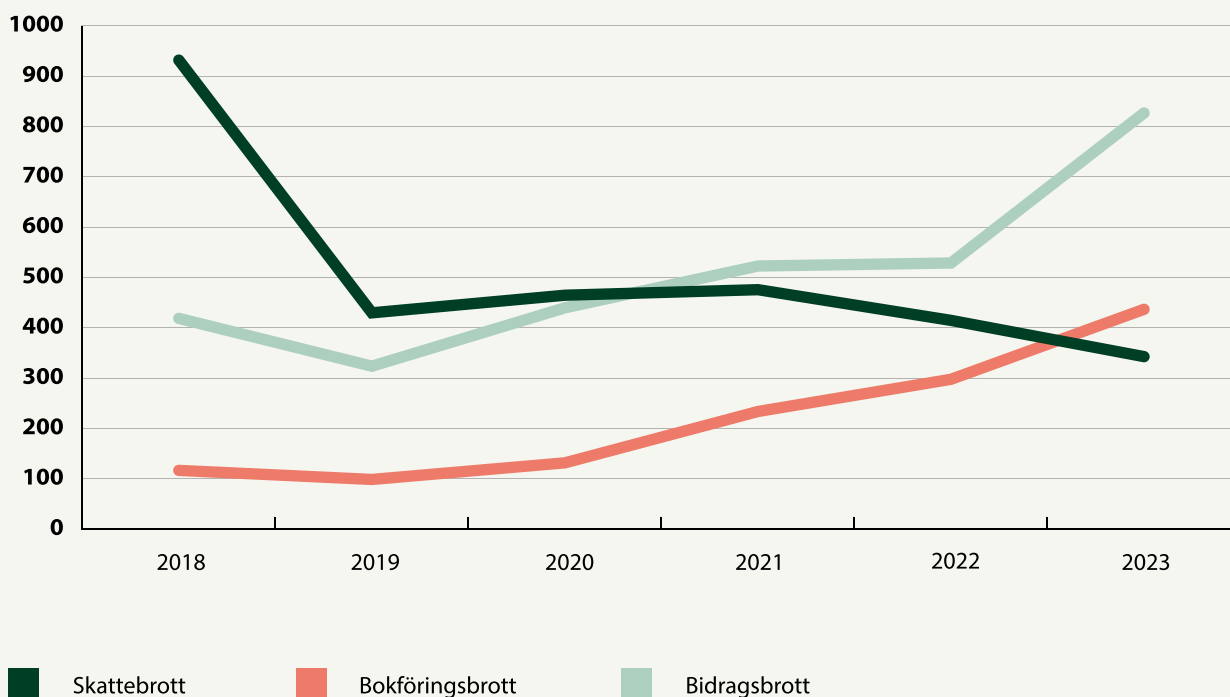

Diagram över antalet anmälda brott mot skattebrottslagen, bokföringsbrott samt brott mot bidragsbrottslagen i Malmö för åren 2018–2023. Källa: Brå kriminalstatistik.

med nästan 6 000 anmälningar. För bokföringsbrott och bidragsbrott syns istället en ökning över tid, med en topp 2020, följt av en nedgång och sedan en ny uppgång mellan 2022 och 2023.

I Malmö anmäldes totalt 344 brott mot skattebrottslagen (inklusive grovt skattebrott), 438 bokföringsbrott samt 828 brott mot bidragsbrottslagen, under 2023. Den största delen av antalet anmälda bidragsbrott var kopplat till Försäkringskassan och därefter mot a-kassorna och Arbetsförmedlingen. Antalet bidragsbrott mot kommunen var 27 till antal 2023, vilket är en minskning med 20 anmälningar jämfört med 2022 men ligger ungefär på samma nivå som under 2018.

Diagrammet på föregående sida visar utvecklingen av antalet anmälda ekobrott under perioden 2018–2023 i Malmö. Den lokala statistiken visar en trend som går i linje med den nationella utvecklingen.

Statistiken för Malmö visar en tydlig nedgång av antalet anmälda skattebrott mellan 2018 och 2019, som fortsätter minska fram till 2023.

Antalet anmälda bokföringsbrott och bidragsbrott visar istället en uppåtgående trend. Mellan 2018 och 2023 har bokföringsbrotten nästan fyrdubblats och bidragsbrotten mer än fördubblats.

C Strategiskt arbete i Malmö stad

Förvaltningarna inom Malmö stad samarbetar med myndigheter som Polismyndigheten, Skatteverket, Ekobrottsmyndigheten, Kronofogden, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan. Medarbetare som upptäcker missförhållanden kan använda Malmö stads visseblåsarfunktion för att anmäla detta till en extern och oberoende handläggare. Malmö stad har ett stort fokus på att motverka välfärdsbrott genom att säkerställa att rätt stöd och bidrag går till rätt person, förening eller företag, samt att upptäcka och stoppa oseriösa leverantörer.

Polisområde Malmö arbetar generellt mot kriminell ekonomi. Kriminell ekonomi är ett system där brottsvinster från kriminell verksamhet återinvesteras i nya brottsupplägg. Brottsvinsterna som åter-

investeras kan exempelvis komma från brott som narkotikahandel, välfärdsbrott, arbetslivskriminalitet, bedrägerier eller smuggling av stöldgods.

En del av detta arbete kommer att vara att ta fram åtgärder mot legala och illegala finansiella strukturer som omger den organiserade brottsligheten. För att effektivt bekämpa den kriminella ekonomin kommer Polisen att genomföra tre strategiska förflyttningar. Dessa förflyttningar är att reducera sårbarheter i det finansiella systemet, reducera handlingsutrymmet för centrala aktörer och återta fler brottsvinster.

Malmö stad arbetar aktivt med att förebygga och hantera olika former av ekonomisk brottslighet. Det finns till exempel en handlingsplan för hur kommunen ska förebygga, upptäcka och åtgärda ekonomisk brottslighet och oegentligheter i välfärden.

Felaktiga utbetalningar till enskilda, föreningar och företag

A Inledning och definition

Bidragsbrott är en form av välfärdsbrott och innebär att en aktör lämnar oriktiga uppgifter eller låter bli att anmäla ändrade förhållanden, vilket orsakar risk för att en ekonomisk förmån betalas ut felaktigt eller med för högt belopp. För att det ska vara fråga om brott krävs det att aktören har genomfört handlingen medvetet och med vilja, det vill säga agerat med uppsåt, eller att aktören varit grovt oaktsam. Felaktiga utbetalningar sker även inom andra typer av brottskategorier som exempelvis bokföringsbrott, bedrägeri och urkundsförfalskning, där syftet är att tillskansa sig medel från det allmänna på oriktigt sätt.

Enligt Bidragsbrottslagen (2019:652) gäller sådana bidrag, ersättningar, pensioner och lån för personligt ändamål som enligt lag eller förordning beslutas av Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, Centrala studiestödsnämnden, Migrationsverket, Arbetsförmedlingen, en kommun eller en arbetslöshetskassa och betalas ut till en enskild person. Denna lag gäller även sådana stöd, bidrag och ersättningar som enligt lag eller förordning beslutas av Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen eller en kommun och avser en enskild

År	Antal beslut om återkrav av felaktigt utbetalt bistånd	Total summa återkrävd	Antal polisanmälningar för misstänkta bidragsbrott
2021	615	10 054 882 kr	47
2022	513	8 467 392 kr	42
2023	456	7 026 766 kr	29

Antalet beslut om återkrav av felaktigt utbetalt bistånd, total summa som blivit återkrävd samt antalet polisanmälningar avseende misstänkta bidragsbrott, fördelat under åren 2021 – 2023. Avsiktliga oegentligheter har polisanmälts och återfinns i kolumnen "Antal polisanmälningar för misstänkta bidragsbrott". Källa: Arbetsmarknads- och socialförvaltningen, Malmö stad.

person, men betalas ut till eller tillgodoräknas någon annan än den enskilde.

Alla områden där det finns möjlighet att tillskansa sig offentliga medel är i riskzon att bli utsatta för olika typer av ekonomisk brottslighet. Exempel på områden där detta förekommer är:

- **hem för vård och boende**
- **personlig assistans**
- **vårdcentraler**
- **föreningar**
- **förskoleverksamhet**

I takt med att kommuner blir bättre på att förebygga, förhindra och upptäcka misstänkta bidragsbrott och felaktiga utbetalningar till enskilda, föreningar och företag blir brottsuppläggen alltmer avancerade.

Ett exempel på detta är att vi nu kan se att den organiserade brottsligheten använder föreningar som verktyg för att utnyttja välfärdssystemen. En orsak till detta är dels att välfärdssystemen i hög utsträckning har varit tillitsbaserade men även att kommuner och myndigheter historiskt haft begränsad kontroll av huvudmän, styrelser eller själva verksamheten.

Ekobrottsmyndigheten menar att en av anledningarna till att föreningar används alltmer i olika brottsupplägg är att det är väldigt enkelt och inte förenat med några större kostnader att starta en ideell förening. Vid bildande av en ny förening kan aktören ansöka om organisationsnummer hos Skatteverket. Det görs ingen utredning huruvida företrädaren är lämplig att driva föreningen.

Kommuner kan vidta åtgärder för att ta reda på om en förening verkligen existerar eller endast är ett namn på pappret. Exempel på åtgärd kan vara att följa upp att bidragen går till vad de är avsedda för.

Beroende på hur förutsättningarna vid ansöknings-tillfället sett ut är det även möjligt att begära in kontoutdrag som exempelvis visar att föreningen har medlemmar och att ekonomi och bokföring hanteras enligt vedertagna principer. När föreningar används som brottsverktyg menar Polismyndigheten att det är vanligt med falska handlingar av olika slag, till exempel anställningsintyg och medlemslistor.

B Lokal statistik

Antalet utbetalningar på nationell nivå i form av olika förmåner till privatpersoner från välfärdssystemet under 2021 uppgick till totalt 728 miljarder kronor. Av de totala utbetalningarna uppskattas att cirka 2 procent var felaktiga, vilket motsvarar 14,6 miljarder

kronor. Över hälften av dessa felaktiga utbetalningar uppskattas vara avsiktliga.

Ett lokalt exempel som Malmö stad har följt är att återkraven av felaktigt utbetalt ekonomiskt bistånd till privatpersoner har minskat de tre senaste åren. Återkraven av felaktigt utbetalt bistånd avser såväl misstänkta bidragsbrott som felregistreringar och handlägningsfel.

C Strategiskt arbete i Malmö stad

Malmö stads arbete med att motverka välfärdsbrott utgår från handlingsplanen "Att förebygga och hantera ekonomisk brottslighet och oegentligheter i välfärden", (STK 2019–1285) som kommunstyrelsen beslutade om i augusti 2020. Handlingsplanen utgår från följande områden, varav de två första berör aktuellt avsnitt om "Felaktiga utbetalningar till enskilda, föreningar och företag".

- **stöd till enskilda**
- **stöd till företag och föreningar**
- **inköp och upphandling**
- **otillåten påverkan och interna oegentligheter**

Malmö stad arbetar strategiskt och operativt med att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar till enskilda, vilket för kommunen avser ekonomiskt bistånd, ersättning för personlig assistans och bostadsanpassningsbidrag.

Ansvariga nämnder har utvecklat kontrollfunktioner för att stötta verksamheten i syfte att minska felaktiga utbetalningar. Exempelvis har arbetsmarknads- och socialnämnden sedan handlingsplanen togs fram byggt upp och utvecklat en funktion med kompetens att stötta verksamheten vid misstanke om felaktiga utbetalningar av ekonomiskt bistånd. Funktionsstödsnämnden har inrättat en kontrollfunktion i syfte att säkerställa att brukare får den assistans de beviljats och att motverka oegentligheter. Även stadsbyggnadsnämnden har utvecklat sitt arbete med att förhindra felaktiga utbetalningar kopplat till bostadsanpassningsbidrag

bland annat genom att öka sin kunskap om felaktig folkbokföring och dess konsekvenser.

Malmö stad arbetar även aktivt med att stärka uppföljningen av föreningsbidrag. Föreningsbidrag beslutas och betalas primärt ut från fritidsnämnden, kulturnämnden, arbetsmarknads- och socialnämnden, funktionsstödsnämnden och kommunstyrelsen. Även tekniska nämnden ger ut medel i form av deras samverkansmodell med aktörer och civilsamhälle. Samordningen inom Malmö stad har byggts upp och kontinuerligt förbättrats. Rutiner har setts över och utvecklats, och samverkan med relevanta myndigheter har utvecklats.

Resultat av kartläggningen över brottsligheten

Kartläggningen visar att brottsligheten i Malmö generellt har minskat över tid, med ett lägre antal anmälda brott 2023 jämfört med i början av 2000-talet.

I kartläggningen framkommer att "Stöld och tillgreppsbrott" är den brottskategori som utgör den största andelen av de anmälda brotten för 2023. Vidare visar brottsutvecklingen över livskvalitetsbrott att stöldbrott är den största kategorin över tid och är den som ökat mest de senaste åren, medan antalet anmälda trafikbrott tyder på en minskande trend sedan 2018.

Brott mot person

Våld i nära relationer är en brottsstyp som anses ha ett särskilt stort mörkertal, vilket innebär att den faktiska omfattningen är betydligt större än vad statistiken visar. Både lokal och nationell statistik visar en tydlig könsskillnad, där kvinnor i mycket högre utsträckning än män utsätts för våld i nära relationer. I jämförelse med regional och nationell statistik följer Malmö en likartad trend som både Skåne län och hela landet, även om antalet anmälningar i Malmö varit högre över tid. Forskningen kring våld i ungas nära relationer är begränsad, men de studier som finns visar att ungdomar ofta är mer utsatta än vuxna, att konsekvenserna av våldet är mer skadligt för unga samt att sociala medier har en central roll i våldet som utövas.

Hedersrelaterat våld och förtryck utgör en form av våld i nära relationer. Omfattningen av problemet är svår att fastställa både lokalt och nationellt, vilket kan tyda på ett stort mörkertal. Lokal statistik från socialtjänsten i Malmö visar att fler ärenden 2023 rörde kvinnor än män när det gäller hedersrelaterad problematik. Kartläggningar kopplade till Malmö visar att var femte elev i årskurs nio lever med hedersrelaterade normer. Det framkommer även att sådana normer kan börja ta form redan i förskoleåldern. Trots detta görs relativt få orosanmälningar i staden där heder anges som aktualiseringsorsak.

Under 2022 hade Malmö en högre andel anmälda hatbrott än de övriga storstäderna, med 55 anmälningar per 100 000 invånare. Främlingsfientliga och rasistiska motiv var de vanligaste, med 27 anmälningar per 100 000 invånare, vilket var fler än både Stockholm och Göteborg. I Malmö var hatbrott mot religiösa grupper särskilt utmärkande, medan skillnaden mellan storstäderna gällande hbtqi-relaterade hatbrott inte var lika markant.

Brott mot allmänheten och samhället

Att kartlägga våldsbejakande extremism är svårt, eftersom många med extrema åsikter inte begår brott och därmed inte syns i statistiken. Kartläggningen visar att de ärenden som inkommit till Plattform Malmö under 2023 framför allt berör "Oro för hat mot samhälle, fascination av vapen/våld i kombination med sämre psykiskt mående, uttryck för världsbild påverkad av konspirationsteorier." Det går även att se en mindre ökning av ärenden som gäller "Oro för våldsbejakande högerextremism". Vidare framkommer att en förändring kunnat ses efter pandemin, då våldsbejakande extremism blivit mer synlig i den digitala miljön. Den digitala miljön når framför allt unga individer, vilket ställer nya krav på det förebyggande arbetet.

Kartläggningen visar vidare att det under 2023 anmäldes totalt 123 brott mot miljöbalken i Malmö, vilket är en ökning med dubbelt så många anmälningar jämfört med 2018. År 2023 är nedskräpning och otillåten miljöverksamhet de vanligaste brotten. Antalet åtgärder mot miljöbrott har ökat, men detta område kräver fortsatt fokus för att begränsa skadlig påverkan på miljön och samhället generellt.

Organiserad brottslighet

Kartläggningen konstaterar att förekomsten av otillåten påverkan och korruption är svårt att mäta då olika undersökningar ger olika resultat över hur utvecklingen har sett ut över tid. Sannolikt finns därför ett stort mörkertal.

Skjutningar har ökat de senaste tre åren, men ligger fortfarande under nivåerna 2017. Majoriteten sker utanför särskilt utsatta områden. Antalet sprängningar har däremot minskat markant, vilket till stor del kan kopplas till minskad tillgång till explosiva varor.

Möjligheten att bekämpa ekonomisk brottslighet har förbättrats, och till exempel har antalet anmälda skattebrott minskat i Malmö. Däremot visar antalet anmälda bokföringsbrott och anmälda bidragsbrott, en uppåtgående trend i Malmö de senaste åren, vilket även kan ses i den nationella statistiken.

Inom Malmö stad har dock återkraven av felaktigt utbetalt ekonomiskt bistånd till privatpersoner minskat de tre senaste åren.

Brottslighetens konsekvenser

Brottslighetens konsekvenser är omfattande och berör såväl individer som företag och samhället i stort. Trots att brotten i kartläggningen skiljer sig åt i uttryck och omfattning, har de gemensamt att de på olika sätt minskar tryggheten, tilliten och påverkar samhällsstrukturen.

För enskilda individer kan brott leda till fysisk och psykisk ohälsa samt en känsla av oro och otrygghet i vardagen. För näringslivet innebär brottsligheten ökade kostnader, snedvriden konkurrens och i vissa fall minskat investeringsintresse. På samhällsnivå riskerar brott att minska skatteintäkter, försvaga rättsstaten och minska tilliten till offentliga institutioner.

För att möta dessa utmaningar i Malmö krävs ett samlat, långsiktigt och tvärssektoriellt arbete där förebyggande insatser prioriteras lika högt som rättsliga åtgärder.

6. Fördjupad kartläggning med orsaksanalys

I kartläggningen av brottsligheten inom Malmös geografiska område ges en översikt över olika brottsområden och dess trender. För att få en mer djupgående förståelse för ett specifikt brottsområde genomförs även en fördjupad kartläggning med orsaksanalys.

En orsaksanalys innebär att man systematiskt undersöker och förklarar varför ett brott eller problem uppstår, genom att identifiera bakomliggande orsaker, mönster och samband. Det kan också handla om att utforska orsaker till varför vissa grupper är mer brottsaktiva eller utsatta för brott än andra. För att minska eller ta bort förutsättningarna för att brott begås utformas sedan ett riktat förebyggande arbete som påverkar just dessa orsaker.

Genom att analysera de bakomliggande orsakerna till brottslighet kan riktade insatser bli mer effektiva. Orsaksanalysen utgör därför en brygga mellan lägesbilden och åtgärdsplanen, då det är orsaksanalysen som kommer ligga till grund för framtagandet av åtgärdsplanen.

Malmö stad har valt att genomföra orsaksanalysen efter rekommendationerna som beskrivs i Brottsförebyggande rådets metodstöd om orsaksanalyser.

Urval av brottsområden och genomförande

Orsaksanalysen syftar dels till att belysa de bakomliggande faktorer som möjliggör brotten, dels till att identifiera utmaningar som sedan tillsammans kan ligga till grund för framtagning av effektiva brottsförebyggande åtgärder.

Malmö stads urval av brottsområde har gjorts efter brottens allvar, omfattning och samhällsliga prioriteringar. Brottsområdet som har valts ut har kopplingar till organiserad brottslighet som är ett allvarligt hot mot demokratin, skapar osund konkurrens, underminerar den legitima ekonomin och utnyttjar sårbarheter i samhället.

Det brottsområde som har valts ut som fördjupningsområde för att genomföra orsaksanalys inom är:

- **Avfallsbrottslighet kopplat till organiserad brottslighet**

Malmö stad har arbetat aktivt med att motverka avfallsbrottslighet under många år och ser en möjlighet genom orsaksanalysen att få ökad kunskap och förståelse inom området. Dessutom har Malmö stad mer rådighet över denna brottstyp än exempelvis andra mer direkt polisiärt kopplade brott som skjutningar och sprängningar.

Orsaksanalys som metod

Orsaksanalys är en kunskapsbaserad metod för att undersöka omständigheter och bakomliggande orsaker som bidragit till att brottet i fråga har kunnat genomföras.

Utgångspunkten för det brottsförebyggande arbetet är att arbetssättet ska vara kunskapsbaserat, det vill säga byggt på forskning och beprövad erfarenhet. Detta innebär att Malmö stad systematiskt inhämtar kunskap, analyserar aktuella förhållanden och förutsättningar.

Vid genomförande av orsaksanalys används ofta rutinaktivitetsteorin för att förklara varför brottet eller problemet uppstår. Rutinaktivitetsteorin utgår från att tre huvudsakliga faktorer måste vara uppfyllda för att ett brott ska kunna uppstå och genomföras. De tre faktorerna är:

- **En motiverad gärningsperson.**
- **Avsaknad av formell och informell kontroll i en situation eller på en plats.**
- **Ett lämpligt objekt eller offer.**

Om en av dessa faktorer ändras eller försvinner så minskar också sannolikheten för att brottet begås.

Vid genomförandet av orsaksanalysen tillsattes en orsaksanalysgrupp. De personer som ingick i orsaksanalysgruppen har tillsammans en bred kompetens inom ämnesområdet, analytisk förmåga, lokal kännedom och brottsförebyggande arbete.

Som ett första steg analyserades olika omständigheter som leder till att brottet eller problemet uppstår och varför det sker vid en speciell tidpunkt och plats. Analysen utgick ifrån:

- **gärningspersonsperspektivet**
- **situationellt perspektiv**
- **brottsutsatthetsperspektivet**

Därefter togs tänkbara bakomliggande orsaker till problemet fram, en lista med antaganden om olika orsaker, så kallade orsakshypoteser. En orsakshypotes kan vara rätt eller fel och baseras på både erfarenhet och teori.

Nästa steg innebar att genomföra en gallring och rimlighetstesta dessa antaganden. Det underlag som kvarstod efter gallringen är de antaganden som stämmer och har stöd, vilket är det som presenteras i följande avsnitt.

Orsaksanalys: Avfallsbrottslighet kopplat till organiserad brottslighet

Privata avfalls- och återvinningsföretag är viktiga för samhället ur flera perspektiv, inte minst miljömässigt. Men vissa av dessa företag startas och/eller köps upp för att bedriva kriminell verksamhet, med avfallsbrottslighet som utgångspunkt.

Avfallsbrottslighet hotar människors och djurs hälsa samt skadar miljön genom att förorena mark, luft och vatten. Dessutom är det en form av miljöbrott som genererar stora ekonomiska vinster för den organiserade brottsligheten.

Europeiska rådet uppskattar miljöbrottsligheten till att vara den tredje största brottsliga verksamheten i världen. Enligt en rapport från EU-kommissionen genererar den organiserade brottsligheten mellan två och sex miljarder kronor årligen på avfallsbrott, enbart i Sverige. Dessutom antas detta brottsområde expandera och bli ett allt större problem framöver.

Varför är avfallsbrottslighet attraktivt

De höga brottsvinsterna är den största anledningen till att avfallsbrottsligheten är ett så pass utbrett problem i samhället. Vidare är privata avfalls- och återvinningsföretag attraktiva för den organiserade brottsligheten till följd av låg upptäcktsrisk och låga straff.

På vilket sätt sker avfallsbrottsligheten

Avfallsbrottslighet är i sig ett brett brottsområde och kan ske på olika sätt.

Ett vanligt tillvägagångssätt är att avfallsproducenter betalar kriminella aktörer för att hantera obekvämt avfall på ett inkorrekt och direkt olagligt sätt. För avfallsproducenter handlar det om besparing av stora summor pengar, då avfallshantering vanligtvis är kostsamt när det genomförs på ett lagenligt sätt.

Ett annat tillvägagångssätt är där kriminella företag med en till synes legitim fasad medvetet avstår från att utföra hanteringen av avfall på det sätt som de får betalt av avfallsproducenten för att göra. Den kriminella aktören tjänar således stora summor pengar på att avstå från att hantera avfallet på ett lagenligt sätt.

Det avfall som har ett marknadsvärde säljs, medan allt övrigt avfall hanteras på ett illegalt och osäkert sätt där den kriminella aktören på ett eller annat sätt gör sig av med avfallet. Detta kan exempelvis ske genom att det grävs ned i mark, blir dumpat till havs eller på områden, bränns upp, eller exporteras till utlandet.

Andra förekommande avfallsbrott är avfall som transporteras och lagras utan tillstånd, avfall som medvetet klassificeras felaktigt eller att man manipulerar provresultat för att kringgå mer besvärlig och därmed mer kostsam hantering.

Avfallsbrottslighetens konsekvenser

Avfall som dumpas på okända platser har negativ påverkan på miljön, människor, djur, skog, mark, sjöar och vattendrag.

När dumpningsplatser upptäcks blir det även stora ekonomiska kostnader för den offentliga aktören som behöver sanera platserna, återställa natur och ta hand om de skador som uppstått.

Ytterligare konsekvenser till följd av avfallsbrott är den osunda konkurrensen som skapas på marknaden där de kriminella aktörerna kan erbjuda kunder avfallshantering till en betydligt lägre kostnad än vad seriösa aktörer kan. Detta innebär att seriösa aktörer riskerar att konkurreras ut och tvingas till konkurs. Som en följd av detta minskar även tilltron till det svenska samhällets förmåga att hantera brottsligheten.

Avfallsbrottslighet i Malmö

I Malmö förekommer en form av avfallsbrottslighet där oseriösa aktörer bedriver en miljöfarlig verksamhet utan tillstånd, så kallad otillåten miljöfarlig verksamhet. Ofta har den kriminella aktören underlåtit att anmäla verksamheten till kommunen, mark- och miljödomstolen eller Länsstyrelsen — allt beroende på verksamhetens miljöpåverkan.

I Malmö har det uppmärksamats att den otillåtna exporten av avfall till tredje land förekommer. Det vanligaste avfallet som lagras i kommunen innan det exporteras vidare är uttjänta fordon och fordonsdelar, däck, el-avfall, vitvaror och metallskrot.

Innan avfallet lämnar Malmö lagras det på flera platser i staden utan att det anmälts till berörd myndighet. När avfall underlåts att anmälas innebär det att kommunen inte kan ställa de krav som behövs för att skydda miljön eftersom platsen för lagring är okänd. Det innebär minskade möjligheter att kontrollera om avfallet omhändertas på korrekt sätt.

Gärningspersonspektivet

Gärningspersonspektivet används för att identifiera tänkbara orsaker till att gärningspersonen orsakar problem, samt vem som begår det aktuella brottet. Orsaksanalysen visade att gärningspersoner som begår avfallsbrottslighet vanligtvis även förekommer i annan brottslighet och är kända sedan tidigare av myndigheter. Det framgick även att gärningspersonerna inte arbetar ensamma utan ingår i större nätverk.

Fastighetsägare med flera entreprenörsled kan agera som gärningsperson genom att hyra ut mark och lokal till kriminella aktörer som i sin tur hyr ut i andra och tredje hand.

I orsaksanalysen framgick att nätverken har möjliggörare som är insatta i lagstiftning och som ansvarar för att ta fram strategier för hur genomförandet av avfallsbrotten ska utföras för att minimera risktagandet. Det förekom även andra sorters möjliggörare i form av bolagsmålvakter, mäklare, revisorer och andra personer som antingen har kopplingar eller kännedom om avfallsmottagare i andra länder.

I nätverken finns även gärningspersoner i form av transportörer med tillgång till lastbilar som transporterar avfallet till olika platser innan det exempelvis exporteras ut från Sverige.

Det kunde konstateras att de vanligaste företagsformerna som förekommer vid avfallsbrottslighet är aktiebolag och enskild näringsverksamhet. Likaså att gärningspersonerna använder företag som brottsverktyg där de har en legal fasad utåt, samtidigt som de döljer den illegala och egentliga verksamheten bakom. Utan tillstånd kan företaget sedan med låg upptäcktsrisk köpa in, lagra eller hantera avfall.

Situationellt perspektiv

Situationellt perspektiv innebär att man kartlägger orsakerna i själva situationen eller orsaker som är kopplade till område eller plats och som bidrar till att problemet eller brottet uppstår.

Vid orsaksanalysen framkom att de geografiska områdena som används i brottsuppläggen ofta medvetet smälter in i omgivningen. Det kan exempelvis handla om platser som ser ut att användas till annat än till att hantera avfall. Många av platserna har flera fastigheter och verksamheter på ett och samma område. Det brukar även vara flera liknande verksamheter i samma område. Brottsområdena i Malmö ligger ofta placerade nära annan bebyggelse just för att smälta in och försvinna i omgivningen.

Platserna och områdena kräver tillgång till större ytor och lokaler för tillfällig förvaring. Det behövs fastigheter med lagringsmöjligheter både inomhus och utomhus där det finns plats för större containrar. Det behövs verkstäder för att exempelvis bearbeta avfall, stycka bilar och stapla däck i varandra. Fastigheterna behöver vara tillgängliga för tyngre fordon som exempelvis lastbilar. Industriområden är således ofta förekommande som brottsplatser gällande avfallsbrottslighet.

Områdena och platserna är ofta med hjälp av buskage eller höga staket och stängsel skyddade från insyn. Platser som är undanskymda väljs för att få arbeta ostört, dessutom brukar platserna ha lättillgängliga potentiella flyktvägar. Även rivningstomter och

ödetomter i väntan på exploatering eller fastigheter som väntar på detaljplansändringar utnyttjas av de kriminella vid avfallsbrottslighet. Platserna och områdena som används i brottsuppläggen kräver dessutom en tillåtande fastighetsägare som inte ställer några krav på hur marken får nyttjas.

Brottsutsatthetsperspektivet

Brottsutsatthetsperspektivet används för att identifiera och analysera vilka grupper, verksamheter eller objekt som är särskilt sårbara för att utsättas för brott. Den används också för att förklara orsaker till varför ett visst objekt eller en viss person/grupp utsätts för brott. Perspektivet analyserar även hur strukturella och sociala förhållanden påverkar den brottsutsatta.

Brottsutsatthetsperspektivet i orsaksanalysen bidrog med infallsvinklar som:

- Miljön för djur och natur blir påverkad av avfallsbrottslighet när hantering av miljöfarliga ämnen inte hanteras på rätt sätt.
- Boenden i närområdet påverkas negativt, likaså intilliggande verksamheter och dess anställda.
- Seriösa konkurrerande verksamheter drabbas av osund konkurrens på arbetsmarknaden.
- Kommunen får stå för saneringskostnader om ingen annan kan hållas ansvarig, vilket indirekt påverkar skattebetalarna i Malmö.
- Personer som utnyttjas vid svart arbetskraft och undermåliga arbetsvillkor i samband med avfallsbrottslighet är också brottsutsatta.
- Fastighetsägare kan bli brottsutsatta i vissa situationer, till exempel när de hyr ut fastighet till en seriös aktör som i sin tur hyr ut till en oseriös aktör. Trots att fastighetsägaren inte haft ont uppsåt kan denne i slutändan bli betalningsskyldig för sanering av mark, samt riskera att åläggas miljösanktionsavgift eftersom fastighetsägaren är den ansvarige för hanteringen av avfallet.

- Invånare och natur i tredje land som tar emot avfallet påverkas vid avfallsbrottlighet, speciellt då vissa länder har bristande miljö- och arbets-skyddslagstiftning.

Privata avfalls- och återvinningsföretag kan vara brottsutsatta objekt. Det är i nuläget avsaknaden av tillräckliga lagar, kontroller och rutiner som här skapar möjligheter för kriminella att begå brott utan att upptäckas. Denna brist utgör en sårbarhetsfaktor, där avsaknaden av tillräckligt omfattande kontrollsystem bidrar till att brotten får lov att fortsätta.

Sammanfattande reflektion

Orsaksanalysen bidrar till en fördjupad förståelse för de grundläggande faktorerna och förhållandena som möjliggör att brotten kan begås. Den ger en bättre insikt i gärningspersonernas motivation och deras handlingsmönster. Analysen ger också en bättre bild av de olika situationernas karaktär, samt vilka objekt, verksamheter eller grupper som är mest sårbara och därför används. Orsaksanalysen visar även vilka konsekvenser som kan uppstå till följd av brotten och hur dessa påverkar människor, samhället, djur och natur.

Många av de orsaker som framkom i analysen kan delas in i tre övergripande huvudkategorier:

- **ekonomiska motiv**
- **avsaknad av kontroll- och tillsynssystem**
- **etablerade nätverk och strukturer**

Den starkaste drivkraften och motiverande faktor bakom avfallsbrott är den ekonomiska motivationen. Möjligheten att tjäna mycket pengar snabbt kan vara en orsak till att personer tar risker och deltar i kriminella nätverk.

Avsaknaden av tillräckligt effektiva kontroll- och tillsynssystem är en bakomliggande orsak till att brotten möjliggörs. Trots lagar och regler är det svårt att upprätthålla en helhetssyn över brottets tillvägagångssätt. Detta bidrar till att oseriösa aktörer och kriminella ges möjlighet att agera i det dolda utan att riskera att bli upptäckta.

Organiserad brottslighet använder sig av etablerade nätverk och strukturer som ger tillgång till expertis, finansiella resurser och kontakter vilket gör det möjligt att genomföra brotten på ett effektivt sätt. Tillgången till detta nätverk gör det svårt för myndigheter och kommuner att komma åt de kriminella och stoppa deras verksamhet.

Kommande arbetsprocess utifrån orsaksanalysen

En del av de bakomliggande orsakerna som framkom i orsaksanalysen har Malmö stad själv rådighet över och kan på så vis själv påverka. De kommer därför att användas som underlag vid framtagandet av en åtgärdsplan med brottsförebyggande åtgärder kopplat till brottsområdet.

Kommande steg för Malmö stad blir att utveckla lämpliga strategier och implementera åtgärder som adresserar dessa faktorer. Det är även viktigt att kontinuerligt utvärdera effekten för att försäkra sig om att Malmö stad har ett hållbart, fungerande och starkt brottsförebyggande arbete.

Åtgärdsplanen kommer bli en del av kommunens utvecklingsarbete med att fortsätta bedriva ett kunskapsbaserat brottsförebyggande arbete, med syfte att bidra till minskad brottslighet och ökad trygghet i Malmö.

7. Sammanfattning av lägesbilden och framåtblick

Lägesbilden visar att den totala brottsligheten i Malmö har minskat över tid. Likaså har den upplevda tryggheten i Malmö ökat, då allt fler invånare känner sig trygga i sitt bostadsområde. Polisens trygghetsmätning från 2023 visar dessutom att stadens samlade problemindex är på den lägsta nivån sedan mätningarna inleddes 2007.

Den positiva utvecklingen är ett resultat av stadens samlade trygghetsskapande- och brottsförebyggande arbete, där riktade åtgärder, förbättrad resursanvändning samt ett stärkt samarbete mellan olika aktörer har spelat en avgörande roll.

Dock finns tydliga geografiska skillnader i trygghetsupplevelsen bland Malmöborna. Det skiljer mer än 30 procentenheter mellan de två områden som rapporterar lägst respektive högst upplevd otrygghet. Trots upplevda trafikrelaterade ordningsstörningar i centrala Malmö är den generella trenden att antalet anmälda trafikbrott i Malmö har minskat kontinuerligt sedan 2018.

En annan positiv trend är att antalet sprängningar under det aktuella året minskat markant. Även antalet skjutningar är på en betydligt lägre nivå än 2017.

Däremot visar kartläggningen, inom vissa brottstyper som till exempel våld i nära relationer, miljöbrott och hatbrott, på fortsatt stora utmaningar. Ett troligt mörkertal bidrar till att statistiken inte fullt ut speglar verkligheten.

Den fortsatta utvecklingen kring det brottsförebyggande arbetet kräver ett helhetsperspektiv där alla delar av samhället är engagerade i att skapa en trygg och inkluderande stad för alla invånare.

För att möta detta krävs intensifierade förebyggande insatser och utvecklade metoder för att bättre fånga upp och förstå den dolda brottsligheten. Arbetet med kartläggning, orsaksanalys samt den kommande åtgärdsplanen kommer bidra till en mer heltäckande lägesbild.

Malmö internationella kopplingar och geografiska läge medför även att staden påverkas av händelser och förändringar i omvärlden. Både globala och nationella händelser kan snabbt få lokala konsekvenser. Därför är det viktigt att fortsätta omvärldsbevaka kontinuerligt för att tidigt identifiera risker, trender och förändringar som kan påverka det lokala trygghets- och brottsförebyggande arbetet i staden.

Flera av de brott som beskrivs i denna lägesbild drabbar inte enbart enskilda individer, utan riskerar också att underminera tilliten till samhället i stort. Att förebygga brott handlar därför också om att motverka polarisering och stärka tilliten i hela samhället.

Källförteckning

Baianstovu, R., Strid, S., Cinthio, H., Särnstedt Gramnaes, E., & Enelo, J.-M (2019).
”Det hedersrelaterade våldets och förtryckets uttryck och samhällets utmaningar”
Örebro universitet.

Brottsförebyggande rådet (u. å.).
”Brott i nära relation”
Brottsförebyggande rådet.
Tillgänglig på: <https://bra.se/amnen/vald-i-nara-relation>

Brottsförebyggande rådet (u. å.).
”Hatbrott”
Brottsförebyggande rådet.
Tillgänglig på: <https://bra.se/amnen/hatbrott>

Brottsförebyggande rådet (2018).
”Orsaksanalys i lokalt brottsförebyggande arbete”
Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet (2020).
”Samverkan i lokalt brottsförebyggande arbete”
Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet (2021).
”Kartläggning och lägesbild i lokalt brottsförebyggande arbete”
Rapport 2021.
Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet (2021).
”Våld i ungas parrelationer”
Rapport 2021:15.
Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet (2023).
”Barn och unga i kriminella nätverk”
Rapport 2023:13.
Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet (2023).
”Konstaterade fall av dödligt våld 2023. En granskning av anmält dödligt våld.”
Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet (2023).
”Nationella trygghetsundersökningen 2023”
Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet (2023).
”Polisanmälda hatbrott 2022”
Brottsförebyggande rådet.
Tillgänglig på: <https://bra.se/statistik/statistik-om-rattsvasendet/hatbrottsstatistik>

Brottsförebyggande rådet (2023).
”Utredning och upplärning av dödligt våld i kriminell miljö”
Rapport 2023:4.
Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet (2024).
”Brott i nära relation – kartläggning av utsatthet under 2022 och under livstiden”
Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet (2024).
”Miljöbrott”
Stockholm: Brottsförebyggande rådet.
Tillgänglig på: <https://bra.se/statistik/statistik-om-brottstyper/miljobrott.html>

Brottsförebyggande rådet (2024).
”Nationella trygghetsundersökningen 2024: Om utsatthet, otrygghet och förtroende”
Rapport 2024:8.
Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet (2024).
”Skolundersökningen om brott 2023”
Rapport 2024:10.
Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet (2024).
”Välfärdsbrott”
Stockholm: Brottsförebyggande rådet.
Tillgänglig på: <https://bra.se/forebyggga-brott/forebyggande-utifran-amne/valfardsbrott.html>

Center mot våldsbejakande extremism (2024).
"Våldsbejakande extremism i Sverige – En kunskapsöversikt 2023–2024"
Stockholm: Center mot våldsbejakande extremism.

Center mot våldsbejakande extremism (2024).
"Våldsbejakande extremism"
Tillgänglig på: <https://www.cve.se/valdsbejakandeextremism>

Ekonomistyrningsverket (2023).
"Omfattningen av felaktiga utbetalningar"
Rapport ESV 2023:22.
Stockholm: Ekonomistyrningsverket.

Europeiska kommissionen (2021).
"Mapping the risk of serious and organized crime infiltrating legitimate businesses"
EU-kommissionen.

Europeiska rådet (2024).
"EU:s kamp mot miljöbrottslighet"
Europeiska rådet.
Tillgänglig på: <https://www.consilium.europa.eu/sv/infographics/eu-fight-environmental-crime-2022/>

Forkby, T., Gerell, M., Guldåker, N., Hallin, P-O., Ivert, A-K., Mellgren, C., Nilsson, J., Nilvall, K., Thorén, T., Tolsheden, I. & Westerdahl, S. (2020).
"Att vända utvecklingen - från utsatta områden till trygghet och delaktighet"
Malmö universitet.

Försvarshögskolan (2023).
"Desinformation, konspirationsteorier, och kopplingarna mellan det inhemska och det internationella i relation till informationspåverkan från icke-statliga aktörer"
Stockholm: Försvarshögskolan.

Hedersförtryck.se (u. å.).
"Omfattning av hedersrelaterat våld och förtryck i Sverige"
Tillgänglig på: <https://www.hedersfortryck.se/hedersrelaterat-vald-och-fortryck/omfattning/>

Hedersförtryck.se (u. å.).
"Vad är hedersrelaterat våld och förtryck?"
Tillgänglig på: <https://www.hedersfortryck.se/hedersrelaterat-vald-och-fortryck/vad-ar-hedersrelaterat-vald-och-fortryck/>

Lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete

Nationellt centrum för kvinnofrid (u. å.).
"Våld i nära relationer"
Uppsala universitet.
Tillgänglig på: <https://www.uu.se/centrum/nck/kunskapsbank-om-vald/fakta-och-forskning-om-vald-vald-i-nara-relationer>

Nordic Safe Cities (2022).
"Malmö – trygg och säker digital stad: Analys av hat i den digitala staden Malmö"
Nordic Safe Cities.

Malmö stad (u. å.).
"Fakta och statistik: Befolkning"
Malmö stad.
Tillgänglig på: <https://malmo.se/Fakta-och-statistik/Befolkning.html>

Malmö stad (u. å.).
"Projekt Trygg relation – fri från våld"
Malmö stad.
Tillgänglig på: <https://malmo.se/Sa-arbetar-vi-med.../Trygghet-och-sakerhet/Trygghetsskapande-arbete/Projekt-Trygg-relation---fri-fran-vald.html>

Malmö stad (2017).
"Trygghets- och säkerhetspolicy"
Malmö stad.

Malmö stad (2021).
"Hedersrelaterad problematik i Malmö stads förskolor – erfarenheter och behov av stöd"
Malmö stad.

Malmö stad (2022).

”Fri från våld – en gemensam angelägenhet 2022–2026. Plan för barn- och kvinnofrid och mot våld i nära relation, hedersrelaterat våld och förtryck, sexuellt våld, sex mot ersättning och människohandel 2022–2026”

Malmö stad.

Malmö stad (2023).

”Malmö Läget 2023 – Statistik och fakta om näringslivet i Malmö. En sammanställning från Malmö stad 2023”

Malmö stad.

Malmö stad (2024).

”Arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck. Fördjupad granskning”

Malmö stad.

Malmö stad (2024).

”Uppväxtvillkor för barn och unga i Malmö: resultat av CTC-enkäten – om risk- och skyddsfaktorer i barns livsmiljöer”. Version 1.

Malmö stad.

Myndigheten för psykologiskt försvar (2023).

”Ökad spridning av desinformation riktas mot Sverige”

Tillgänglig på: <https://mpf.se/om-oss/nyheter/2023/2023-08-18-okad-spridning-av-desinformation-riktas-mot-sverige>

Polismyndigheten (u. å.).

”Brott i nära relation”

Polismyndigheten.

Tillgänglig på: <https://polisen.se/utsatt-for-brott/brott-i-nara-relationer2/>

Polismyndigheten (2023).

”Lägesbild över utsatta områden”

Regeringsuppdrag 2023.

Polismyndigheten.

Polismyndigheten (2023).

”Myndighetsgemensam lägesbild organiserad brottslighet 2023”

Polismyndigheten.

Polismyndigheten (2023).

”Organiserad brottslighet – polisens arbete”

Polismyndigheten.

Tillgänglig på: <https://polisen.se/om-polisen/polisens-arbete/organiserad-brottslighet/>

Polismyndigheten (2023).

”Trygghetsmätningen Lokalpolisområde

Malmö 2023”

Polismyndigheten.

Polismyndigheten (2024).

”Kontroller indikerar omfattande avfallsbrottslighet”

Polismyndigheten.

Tillgänglig på: <https://polisen.se/aktuellt/nyheter/nationell/2024/oktober/kontroller-indikerar-omfattande-avfallsbrottslighet/#:~:text=Sex%20miljarder%20kronor%20i%20kriminella%20int%C3%A4kter%20I,en%20miljard%20kronor%20handlar%20om%20milj%C3%B6farligt%20avfall>

Polismyndigheten (2024).

”Skärpta straff för brott gällande vapen och explosiva varor”

Polismyndigheten.

Tillgänglig på: <https://polisen.se/aktuellt/nyheter/nationell/2024/januari/skarpta-straff-for-brott-gallande-vapen-och-explosiva-varor/>

Regeringen (2016).

”En nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor”

Utdrag ur Skr. 2016/17:10.

Stockholm: Regeringen.

Regeringen (2017).

”Tillsammans mot brott – ett nationellt brottsförebyggande program”

Skr. 2016/17:126.

Stockholm: Regeringen.

Regeringen (2024).

”Barriärer mot brott – en socialpreventiv strategi mot kriminella nätverk och annan brottslighet”

Skr. 2023/24:68.

Stockholm: Regeringen.

Regeringen (2024).

”Fri och trygg utan våld och förtryck: Åtgärdsprogram för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel 2024–2026”

Stockholm: Regeringen.

Regeringen (2024).

”Nationell strategi mot våldsbejakande extremism och terrorism – förebygga, förhindra, skydda och hantera”
Skr. 2023/24:56.

Stockholm: Regeringen.

Socialstyrelsen (u. å.).

”Hedersrelaterat våld och förtryck”

Socialstyrelsen.

Tillgänglig på: <https://www.socialstyrelsen.se/kunskapsstod-och-regler/omraden/vald-och-brott/hedersrelaterat-vald-och-fortryck/>

Socialstyrelsen (2022).

”Anmälningar om barn som far illa eller misstänks fara illa 2021 – Uppföljning och analys av utvecklingen”
Socialstyrelsen.

Socialstyrelsen (2022).

”Barn som far illa – kunskapsstöd och regler”

Socialstyrelsen.

Tillgänglig på: <https://www.socialstyrelsen.se/kunskapsstod-och-regler/omraden/barn-och-unga/barn-som-far-illa/>

SOU 2023:52.

”Ett stärkt och samlat skydd av välfärdssystemen: slutbetänkande av 2021 års bidragsbrottsutredning”
Stockholm: Statens offentliga utredningar.

Statskontoret (2023).

”Nya utmaningar och gamla problem – om korruption i kommuner och regioner”
Rapport 2023:13.

Stockholm: Statskontoret.

Svenskt Näringsliv (2023).

”Brottslighetens kostnader 2023”

Publicerad 12 november 2023.

Stockholm: Svenskt Näringsliv.

Svenskt Näringsliv (2023).

”Hälften av Skånes företagare utsatta för brott senaste året”

Stockholm: Svenskt Näringsliv.

Sveriges kommuner och regioner (2024).

”Välfärdsbrott är demokratihotande”

Tillgänglig på: <https://skr.se/skr/demokratiledningstyrning/hotmotdemokratiochsamhallssystem/valfardsbrottslighet.377.html>

Säkerhetspolisen (2024).

”Lägesbild 2023–2024”

Stockholm: Säkerhetspolisen.

Säkerhetspolisen (2024).

”Väldsbejakande extremism ”

Tillgänglig på: <https://www.sakerhetspolisen.se/hotemot-sverige/terrorism-och-extremism/valdsbejakande-extremism.html>

Trygghetskommissionen (2021).

”Trygghet i fokus – en kartläggning av livskvalitetsbrott och otrygghet i Stockholmsregionen”
Stockholm: Region Stockholm.

Åklagarmyndigheten (2024).

”Bidragsbrott”

Tillgänglig på: <https://www.aklagare.se/om-brottsligheten/olika-brottstyper/Bidragsbrott/>

Åklagarmyndigheten (2024).

”Miljöbrott”

Tillgänglig på: <https://www.aklagare.se/om-brottsligheten/olika-brottstyper/miljobrott/>

Bilaga 1. Karta över Malmös 14 geografiska delområden (GeSo)

Område	Benämning	Delområden
1	Västra hamnen, Gamla staden m fl	Davidshall, Frihamnen, Gamla staden, Inre hamnen, Lugnet, Malmöhus, Mellersta hamnen, Norra hamnen, Oljehamnen, Rörsjöstaden, Spillepengen, Västra hamnen, Östra hamnen
2	Kirsebergsstaden, Värnhem m fl	Bulltofta, Ellstorp, Håkanstorp, Johanneslust, Katrinelund, Kirsebergsstaden, Norra Sorgenfri, Rostorp, Sege industriområde, Segemölla, Segevång, Slussen, Valdemarsro, Värnhem, Östervärn
3	Riseberga, Jägersro m fl	Almgården, Elisedal, Fortuna hemgården, Höja, Jägersro, Jägersro villastad, Kvarnby, Riseberga, Stenkällan, Södra Sallerup, Toftanäs, Videdal, Virentofta, Östra Skrävlinge
4	Oxie Kyrkby, Oxievång m fl	Glostorp, Kristineberg, Kungshög, Käglinge, Lockarp, Oxie kyrkby, Oxievång, Toarp
5	Bunkeflostrand, Tygelsjö by m fl	Bunkeflostrand, Klagshamn, Naffentorp, Skumparp, Tygelsjö by, Tygelsjö vång, Vintrie, Västra Klagstorp
6	Limhamns hamnområde, Elinelund m fl	Annetorp, Djupadal, Elinelund, Gamla Limhamn, Hyllieby, Kalkbrottet, Limhamns hamnområde, Rosenvång, Sibbarp
7	Ribersborg, Bellevue m fl	Bellevue, Fridhem, Fågelbacken, Hästhagen, Kronprinsen, Mellanheden, Nya Bellevue, Ribersborg, Ribersborgsstranden, Rönneholm, Solbacken, Teatern, Västervång
8	Lorensborg, Bellevuegården m fl	Bellevuegården, Dammfri, Kronborg, Lorensborg, Pildammsparken, Stadion, Ärtholmen
9	Möllevången, Rådmansvången m fl	Allmänna sjukhuset, Annelund, Lönngården, Möllevången, Norra Sofielund, Rådmansvången, Sofielund industriområde, Södervärn, Södra Sofielund, Västra Sorgenfri, Östra Sorgenfri
10	Örtagården, Herrgården m fl	Apelgården, Emilstorp, Herrgården, Kryddgården, Persborg, Rosengård centrum, Törnrosen, Västra Kattarp, Örtagården, Östra kyrkogården
11	Nydala, Almhög m fl	Almhög, Augustenborg, Eriksfält, Gullvik, Gullviksborg, Heleneholm, Hermodsdal, Hindby, Nydala
12	Lindängen, Almvik m fl	Almvik, Fosiemy, Fosiemy industriområde, Fredriksberg, Kastanje- gården, Lindängen, Svågertorp
13	Lindeborg, Borgmästare- gården m fl	Borgmästaregården, Flensburg, Gröndal, Kulladal, Lindeborg, Södertorp, Västra Söderkulla, Östra Söderkulla
14	Hyllievång, Kroksbäck m fl	Holma, Hyllievång, Kroksbäck, Kroksbäcksparken

